

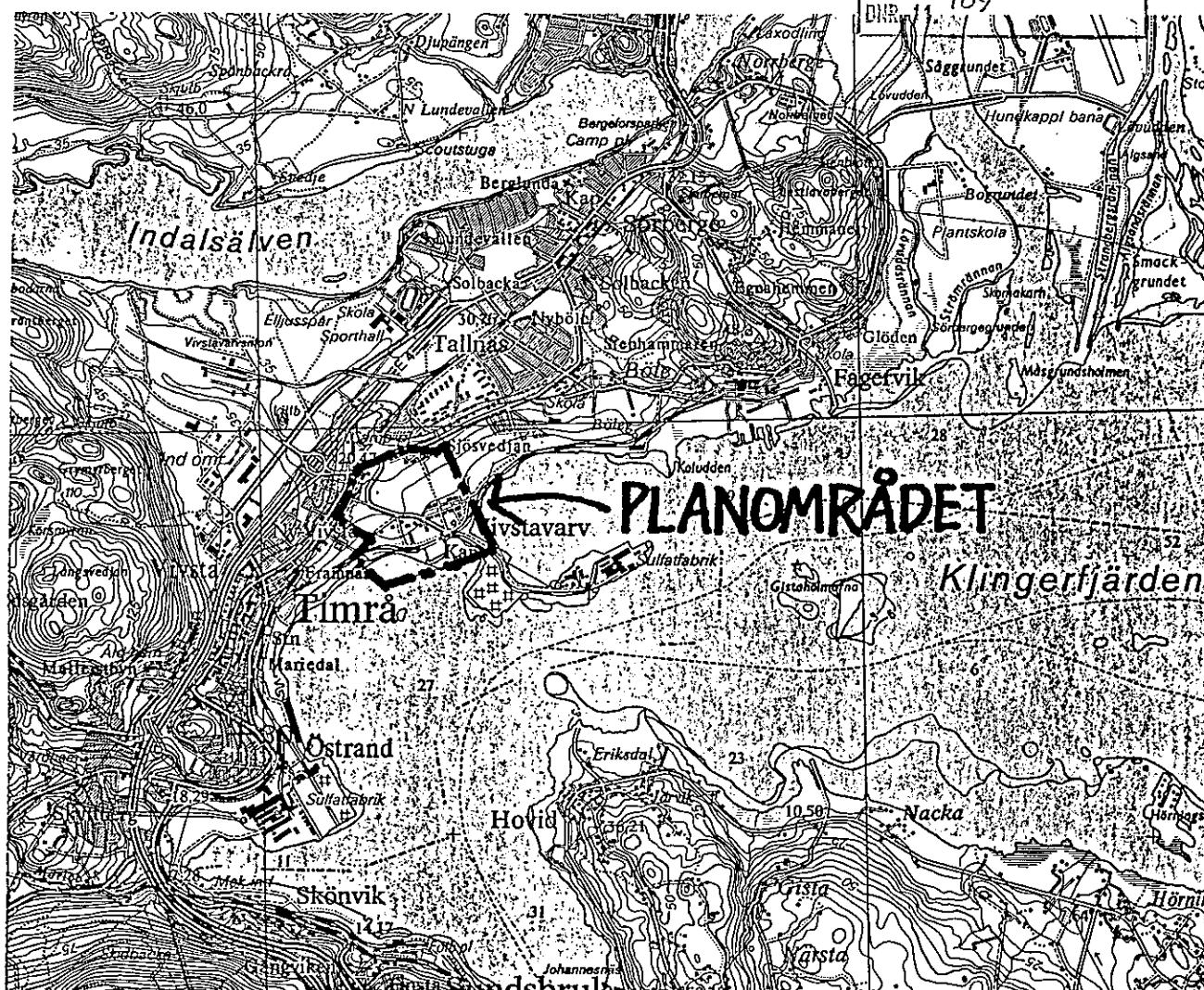
S147

15 6 87 87

B. Nyholm

VIVSTAVARV

HERRGÅRDEN, BRUKSGATAN OCH NÄSÄNGEN

(VIVSTA 13:3)

TIMRÅ KOMMUN, VÄSTERNORRLANDS LÄN

FÖRSLAG TILL STADSPLAN

UPPRÄTTAT 1985-08-20, REVIDERAT 1987-02-23 OCH 1987-03-26

ERIK VAGN CHRISTENSEN
ARK SAR

HANS GILLGREN
ARK SAR

VIVSTAVARV
HERRGÅRDEN, BRUKSGATAN
OCH NÄSÄNGEN
(Vivsta 13:3 m fl)
Timrå kommun, Västernorrlands län

156 87 87
B. Nyholm

FÖRSLAG TILL STADSPLAN
Upprättat 1985-08-20, Reviderat 1987-02-23 och 1987-03-26

BESKRIVNING

Handlingar

Planförslaget består av följande handlingar:

- Denna beskrivning
- Bestämmelser
- Plankarta i skala 1:2000
- Samrådsredogörelse med 2 bilagor
- Grundkarta
- Fastighetsförteckning

PLANDATA

Läge

Planområdet omfattar den äldre "bruksbebyggelsen" kring Vivstavarvs herrgård, en del av bebyggelsen vid järnvägen samt mellanliggande ängsmark. Området är beläget vid Klingerfjärden ca 2 km nordost om Vivsta centrum.

Planområdet har avgränsats med hänsyn till att anledningen till planarbetet är ett bevarande och skydd av den värdefulla miljön i Vivstavarv. Förutom själva bruksbebyggelsen har därför den öppna marken nordväst om herrgården och bruksgatan medtagits liksom bebyggelsen i kanten av den öppna marken. I väster har järnvägen fått utgöra gräns även om den äldre bebyggelsen på andra sidan järnvägen tidsmässigt hänger samman med den inom planområdet. I norr utgör väg 653 gräns. I öster har gränsen dragits omedelbart intill bebyggelsen då den framtida markanvändningen inom området österut ej bedömts kunna lösas inom ramen för detta planförslag.

Areal

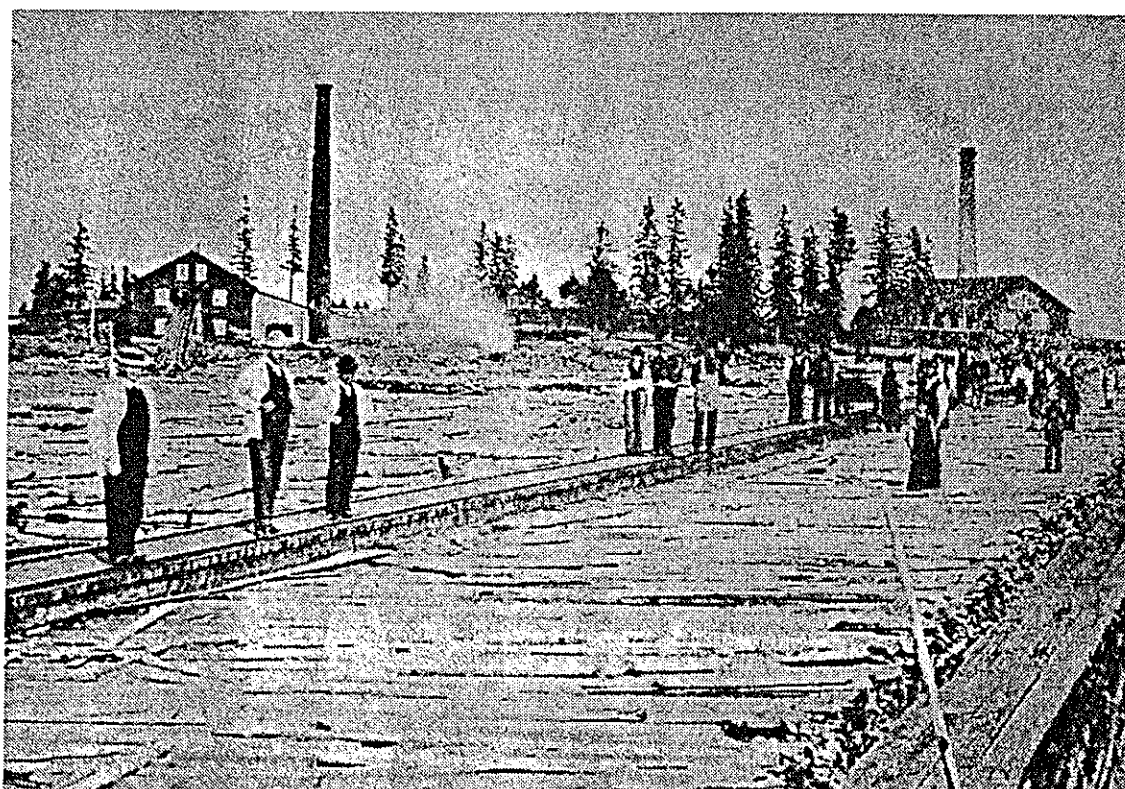
Planområdets areal är 65,1 ha, varav 11,8 ha utgör vattenområde. Ingen del är tidigare planlagd.

Bakgrund

Vivstavarvsområdet med herrgården och intilliggande bostadsbebyggelse har i samband med den fysiska riksplaneringen i början av 1970-talet, byggnadsvårdsåret 1975 och Indalenuutredningen 1979, utpekats som ett område av stort kulturhistoriskt intresse. Området har dock helt saknat formellt skydd mot rivning eller förvanskande ombyggnad. I samband med att SCA hösten 1981 redovisade planer på att sälja området beslöt byggnadsnämnden att stadsplan skulle upprättas för att skydda den kulturhistoriska värdefulla bebyggelsen. Vidare begärdes nybyggnadsförbud och byggnadsnämnden förordnade om rivningsförbud i avvaktan på en färdig stadsplan.

År 1797 köpte härnösandslektorn Pehr Hellzén ett markområde vid Klingerfjärden av byamännen i Wifsta by. Hellzén hade ägarintressen i några vattensågar längs Indalsälven och hade planer på att bygga skepp och befrakta dem som kompletment till trävaruhandeln. Ragundakatastrofen 1796 drabbade Hellzéns sågar och han blev även för övrigt tagen av all förödelse som Vild-Hussens flodvåg orsakade. När han 1798 sökte Kungl. Majestäts tillstånd att anlägga ett skeppsvarv pekade han på behovet för de drabbade längs Indalsälven att få nya källor till bärgning när fiske och jordbruk förstörts. Sundsvalls borgare uppskattade inte idén utan tyckte att lektorn skulle stanna i skolan, men kung Gustaf IV Adolf gav Hellzén och hans bolag de privilegier han begärt.

Gamla och nya ångsågen på
Stora Bölesholmen efter
foto från omkring 1870
(Althin 1948)

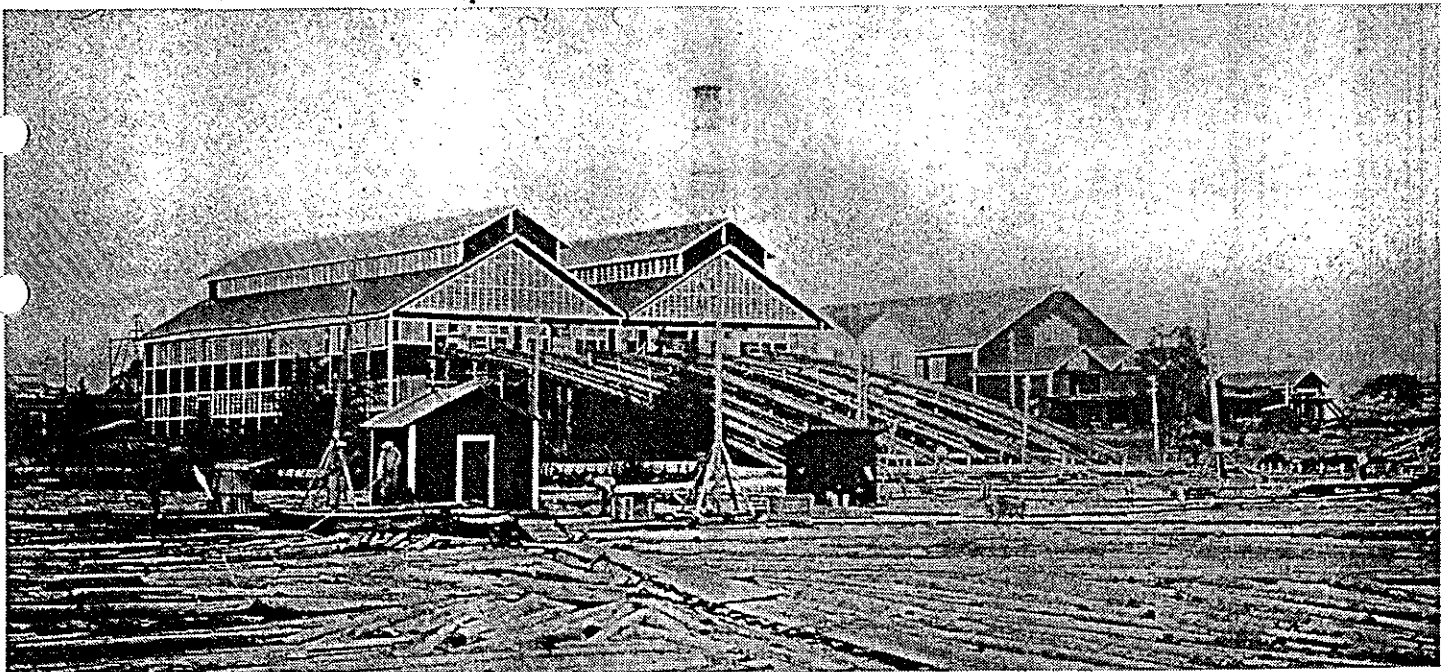

Industriverksamheten

Redan år 1800 löpte första skeppet av stapeln och tills varvsverksamheten upphörde 1870 byggdes sammanlagt 65 handelsfartyg. Virket som skulle befraktas sågades vid bolagets vattensågar längs Indalsälven (bl a Sillre såg) och flottades ner till varvet. Handsågningen till klenare dimensioner på varvet ställde sig dyr, dessutom fanns en marknad för avsalu. Anläggandet av en ångsåg kom på tal i början av 1840-talet. Kvaliteten på det sågade virket skulle bli bättre då man slapp skurning och torkning av de flottade bräderna. En koncentration till varv och lastageplats var också fördelaktig, dock var tveksamheten stor till att vara först med en ångsåg. Våren 1852 togs i alla fall den nya sågen i drift intill varvsplatsen. Det var landets tredje ångsåg efter Tunadal och Mon. 1858 brann sågen ner och den nya sågen byggdes upp på Stora Bölesholmen. De goda konjunkturerna gjorde att bolaget 1869 uppförde ytterligare en såg på Stora Bölesholmen eller Sågholmen som den kallades. Övergången från varv till sågverksdrift fullbordades året därefter när varvet las ner.

Bägge sågarna drevs för fullt med löpande maskinella förbättringar till 1908 då den nyare sågen brann. Då uppfördes en helt ny elektrifierad såg där kraften togs från den nybyggda sulfatfabriken. 1912 eldhärjades åter sågarna.

Sågen 1912 (W.Lilliestråle)

År 1957-58 revs den nyare av sågarna och ersattes av en modern med samma kapacitet. Denna såg drevs till 1976.

År 1906 övergick, efter en rad affärer, aktiemajoriteten i Wallenbergägda Stockholms Enskilda Banks ägo. Förvaltaren vid Skutskärs såg- och cellulosafabriker Knut Sundblad sattes som disponent vid Vivstavarv och en breddning av bolagets verksamhet inleddes. 1907-08 byggdes en sulfatfabrik på Lilla Bölesholmen utanför Sågholmen och 1909-12 byggde bolaget även sulfittfabriken i Fagervik. Bolagets virkestillgångar kunde därmed nyttjas bättre. Avfallet från sågen kunde kokas till cellulosa istället för att som tidigare använts som fyllning när marken utvidgades ut i vattnet.

1944 byggdes även en mindre wallboardfabrik i en del av sulfatfabriken när råvarutillgången minskade och ytterligare breddning av verksamheten krävdes.

1947 byggdes sulfatfabriken om och 1961 stod det nya kraftpappersbruket färdigt.

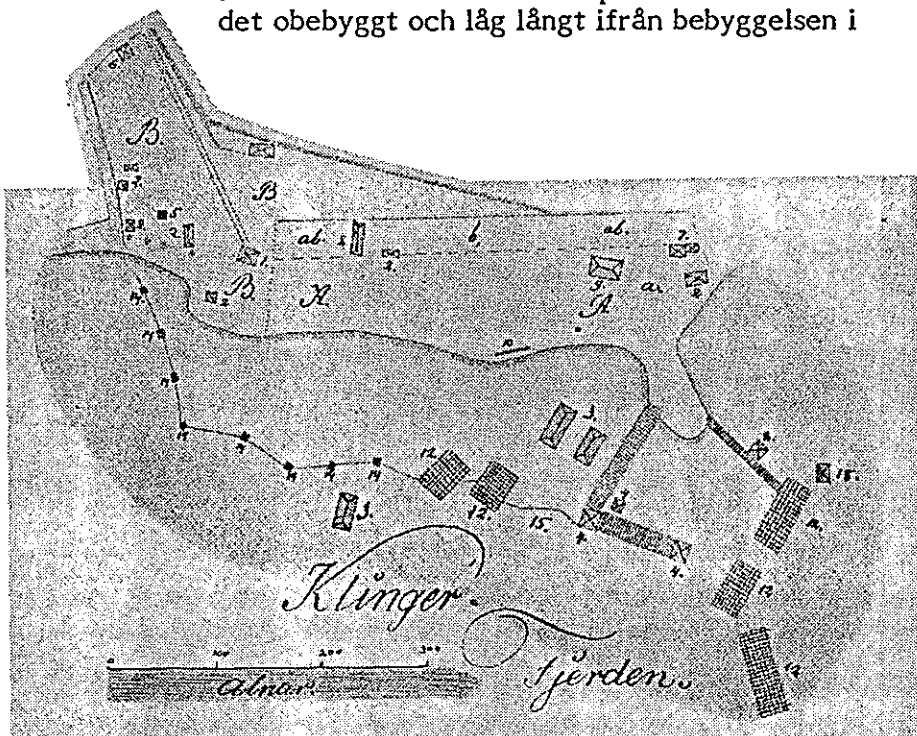
1966 övergick Wifsta Varfs AB till SCA. 1982 avslutades en bolagsombildning där SCA delar ägandet med ett tyskt bolag. Sulfatfabriken upphörde sommaren 1982 och fabriken drivs enbart som pappersbruk med massa från Östrand.

Bebyggelsen

När Pehr Hellzén 1797 köpte strandområdet var det obebyggt och låg långt ifrån bebyggelsen i

Karta från 1811
(Althin 1948)

1. Inspektorsbyggnaden (uppförd 1801).
2. Arbetarbostäder.
3. Spir- och upplagsskjul.
4. Magasin för skeppsförnödenheter och till virkesleverantörers och arbetares tjänst.
5. Härbre.
6. Bastu.
7. Smedja.
8. Båthus.
9. Mallbod (byggd 1800).
10. Basränna.
11. Sterris eller kojor (nedanför 2).
12. Bolverk, varav de tre östra byggdes 1810 till varvets skydd och för vickesupplag.
13. Fåhus (ovanför B).
14. Stenkistor och bommar.
15. Fartygshädd.

Detalj av karta över Wifsta Skeppsvarfs område, utförd år 1811 av J. J. Stagnell
(Lantmäteristyrelsens arkiv).

Wifsta by. På varvsplatsen byggdes kring år 1800 skjul och bodar för arbetsmateriel, en inspektorsbostad (1801) på nuvarande kontorets plats och runt denna arbetarbostäder. Av denna bebyggelse finns endast en byggnad kvar. Det är det lilla kuskbostället från 1802.

Strandlinjen låg betydligt längre upp än idag. Genom åren har landhöjning och utfyllnader av träspill och ballastsand flyttat ut stranden ca 150 m.

Herrgården

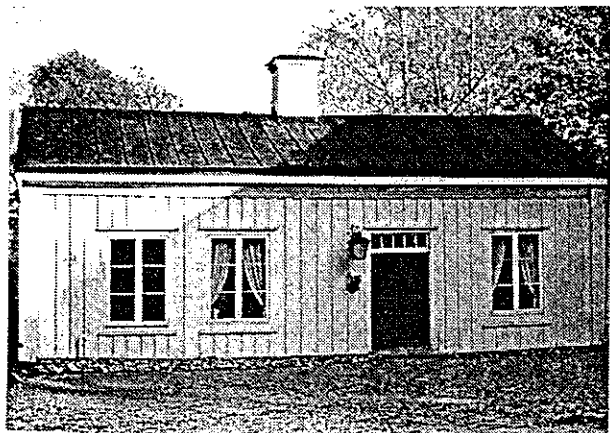
Herrgården 1925 (SCA:s arkiv)

Herrgården byggdes 1816-18 och hade då i huvudsak det utseende den har idag. Från början var taket av bräder men 1826 lades spån. 1828 målades hela byggnaden, troligen vit. 1859 lades ett tak av oljestruken järnplåt och 1907 lades det nuvarande taket av grönt glaserat tegel.

Herrgården var efter dåtidens norrländska förhållanden en förnämlig träbyggnad. De fina ytterdörrarna, som fortfarande sitter på plats, är gjorda av träsnidaren Pehr Westman från Hemsön 1817. Av foton att döma var träpanelen utanpå timmerstommen av enklare slag än den som sitter på byggnaden idag. Fönstren hade poster i kors och var indelade i sex kvadratiske rutor på för tiden vedertaget sätt. Verandan mot vattnet var öppen, möjligen påbyggd först under 1800-talets senare hälft.

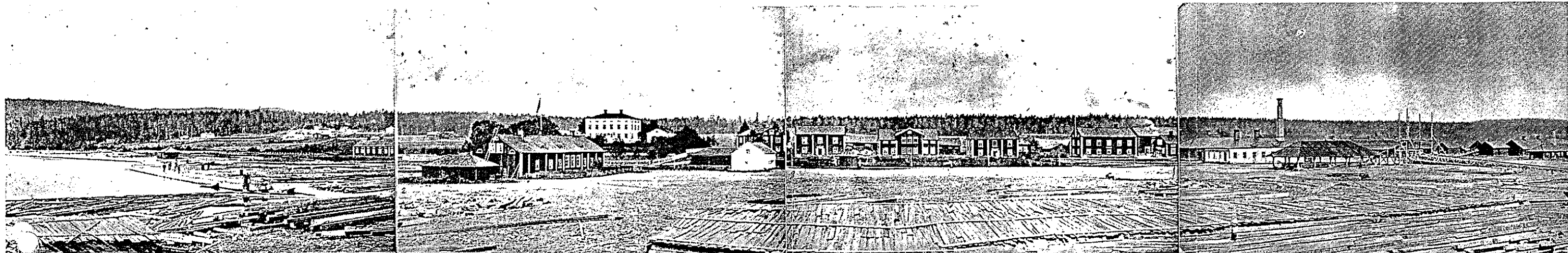
Året efter ägarskiftet 1906 ägde en genomgripande restaurering rum. I den tidens anda försågs herrgården med ny panel med mer utarbetad våningsindelning och fönsteromfattningar. Fönstrens rutindelning ändrades så att vindsfönstren och överdelarna på de större fönstren fick små rutor i nationalromantisk anda. Den under 80-90-talet inglasade verandan fick en jugendinspirerad glasing och införlivades med matsalen samt fick balkong ovanpå. Till denna togs en dörr upp på övervåningen.

Kontorsflygeln från 1827 (HG 1982)

Herrgården genomgick under resten av 1900-talet olika moderniseringar, främst inomhus. Under 1930-talet utvidgades byggnaden med kök åt väster i bottenvåningen. Under 1960-talet sattes nya fönster in med samma utseende som de gamla. Jugendglasningen i verandan försvann omkring 1950.

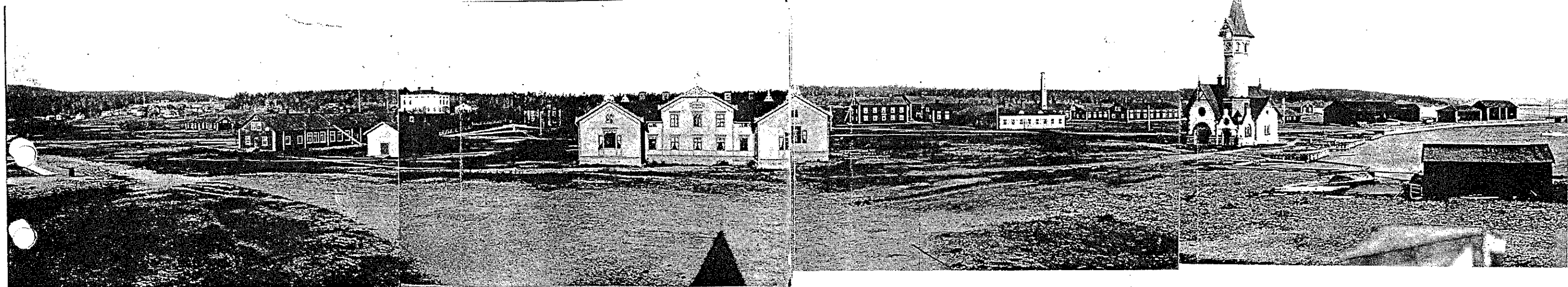
Herrgårdsflyglarna byggdes något senare än karaktärsbyggnaden. 1827 byggdes den östra som kontor ovanpå en potatiskällare och 1832 stod den andra färdig som gästrumsflygel. Då en ny kontorsbyggnad i tegel uppfördes 1909 på platsen för den gamla inspektorsbostaden utrymdes östra

Panorama över Wifstavarf från 1870 (SCA:s arkiv)

Hitom herrgården segelduksväveriet som var skola efter 1853.
Bakom den vita byggnaden mitt i bilden syns inspektorsbyggnaden.

Byggnaden med hög skorsten är ångsmedjan. Till höger om denna
syns en stapelbädd, tom då varvsverksamheten upphörde 1870

Samma panorama taget från den s.k. arkivbrädgården omkring 1895 (SCA:s arkiv)

Den stora byggnaden i mitten är folkskolan från 1893

I bildens högra del spruthuset från 1891, till höger därom
syns brobänkens magasin

Utlage 1871 till prästgård
 15.6 87:87
 B. Nyholm

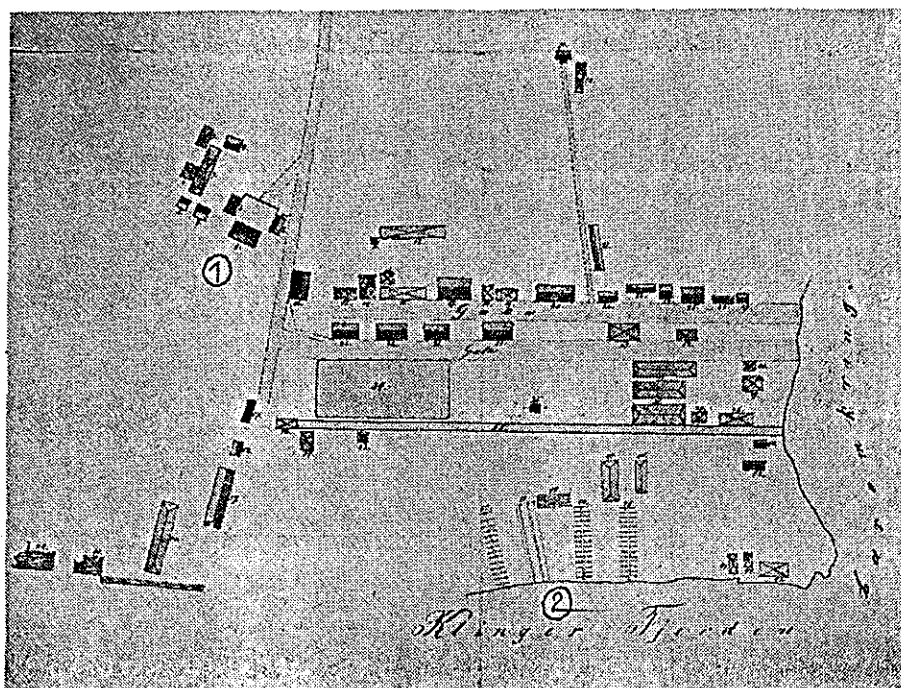
flygeln. I samband med bröllop på herrgården 1916 inreddes byggnaden som festlokal i nationalromantisk anda. Denna inredning är bibehållen. Kontoret från 1909 byggdes om dels 1943 då ingången flyttades till östra sidan, dels 1956 då vindsvåningen inreddes.

Kontorsbyggnaden från 1909
 sedd från sydväst. Ingången
 vetter mot herrgården
 (SCA:s Arkiv)

Arbetsbostäderna

Arbetsbostäderna tycks till en början ha placerats utan något särskilt system ovanför själva varvsplatsen runt den kulle herrgården står på. Från 1830-talet började man ordna bostäder, mat-hållningslokal m m längs en gata österut från herrgård och inspektorsbostad.

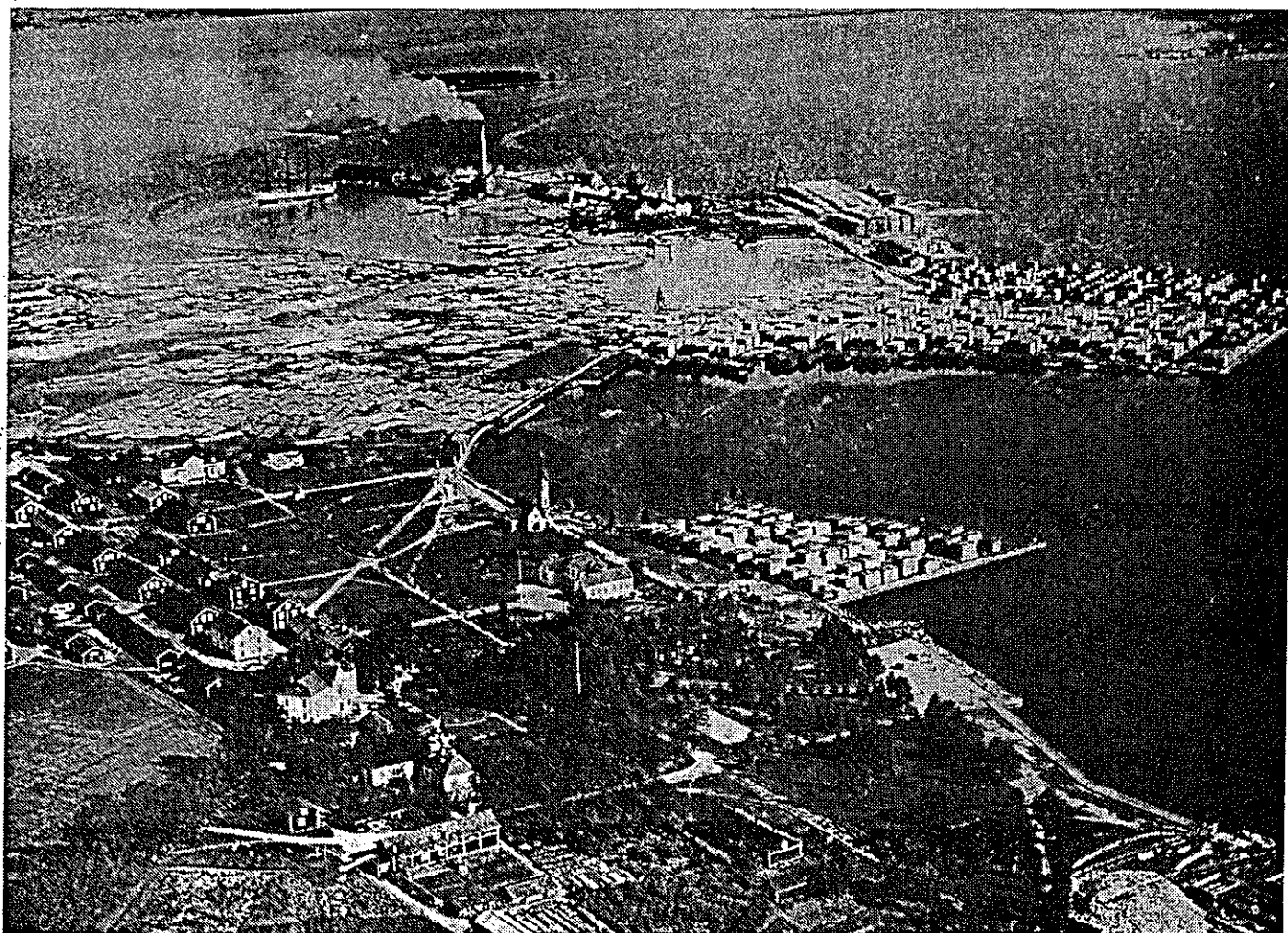
Karta från 1852
 1. Herrgården
 2. Fartygsbäddar vid
 nuv. kapellet)
 (SCA:s arkiv)

När sågverksdriften utvecklades på 1850- och 60-talet och bostadsbehovet ökade, byggdes flera nya bostadshus samtidigt som flera nerruttnade byggnader sanerades bort. På en karta från 1852 ser man ett litet samhälle ordnat på samma sätt som mellansvenska brukssamhällen. Detta mönster kvarstår idag även om flertalet byggnader är av yngre datum. Under 1860-talet hade Vivstavarv 325 innevånare, under sågningssäsongerna strömmade ytterligare ca 200 till huvudsakligen från Dalsland och Värmland.

I samband med Sundsvallsstrejken 1879 utmärkte sig Vivstavarv för relativt välordnade förhållanden. Arbetarna fann därför ingen anledning att delta i strejken.

Bakom raderna av bostadshus låg fähus där arbetarna hade kor, grisar och höns. De hygieniska förhållandena var inte de bästa och 1896 beslöt man flytta fähusen längre bort. Då påbörjades också en sanering och modernisering av bostäderna. Av de två rader av bostadshus som då fanns på ömse sidor om huvudgatan är idag den nedre i stort sett borta. Den dåtida övre raden, som kom till under senare delen av 1800-talet, utgör idag den nedre raden. Flera hus har dock moderniserats kraftigt under åren 1950-56.

Flygfoto över Vivstavarv 1925
(SCA:s arkiv)

156 87 87
B. Nyholm

Skutskärshus 1948
(W.Lilliestråle)

När sulfattfabriken byggdes 1907-08 ökade bostadsbehovet och 1907-09 byggdes åtta stora bostadshus i en arkitektur som hämtats från mellansvenska järnbruk. Husen kom att kallas Skutskärshusen, sannolikt för att den då nytillträdde disponenten Sundblad kom från Skutskär och introducerade uppländska drag i bebyggelsen. Tre av Skutskärshusen fullbordade den nuvarande övre raden, de övriga fyra byggdes uppe i skogsbrynet vid landsvägen i det område som kallas Näsängen. Den åttonde byggnaden uppfördes nära ladugården men är idag riven.

1912 ordnade bolaget ett tomtområde med 16 tomter för egnahem på Näs hemman, det nuvarande Sjösvedjan. Senare exploaterades även området norr om Sjösvedjan, Böle och Nyböle.

Under 1950-talet byggdes tjänstemannabostäder i "Kurbacken" (namnet efter en väntkur för postbudet vid landsvägen) mellan Vivansborg och järnvägen och vid Näsängen, allt i en enhetlig putsarkitektur.

Gatan mellan tidigare nedre och övre raden tagen från nuvarande parkeringen vid kontoret. Bakom Hushållsföreningens ljusa byggnad skymtar nuvarande "Hushållsföreningen" (vykort ur SCA:s arkiv) Omkring 1920.

Intill landsvägen mot Härnösand växte något av ett komplementsamhälle upp under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Där hamnade verksamheter som inte helt passade inom den bolagsstyrda bebyggelsen på Vivstavarv, t ex nykterhetsloger, frikyrkokapell, kaféer och danslokaler. Där fanns t o m ett häkte. Nuvarande mässen var fram till 1945 provinsialläkarmottagning och bostad, apoteket låg intill landsvägen och står kvar än idag.

Nere på Vivstavarv fanns sen 1870 Hushållsföreningen som i bolagsform sålde livsmedel och andra förnödenheter. Detta mycket som alternativ till kringresande krämare. Affären drevs till en början i ett vitt tvåvåningshus som byggdes i nuvarande nedre raden nära kontoret. Vid en väg-omläggning 1961 flyttades affären till nuvarande "hushållsföreningen" och byggnaden revs.

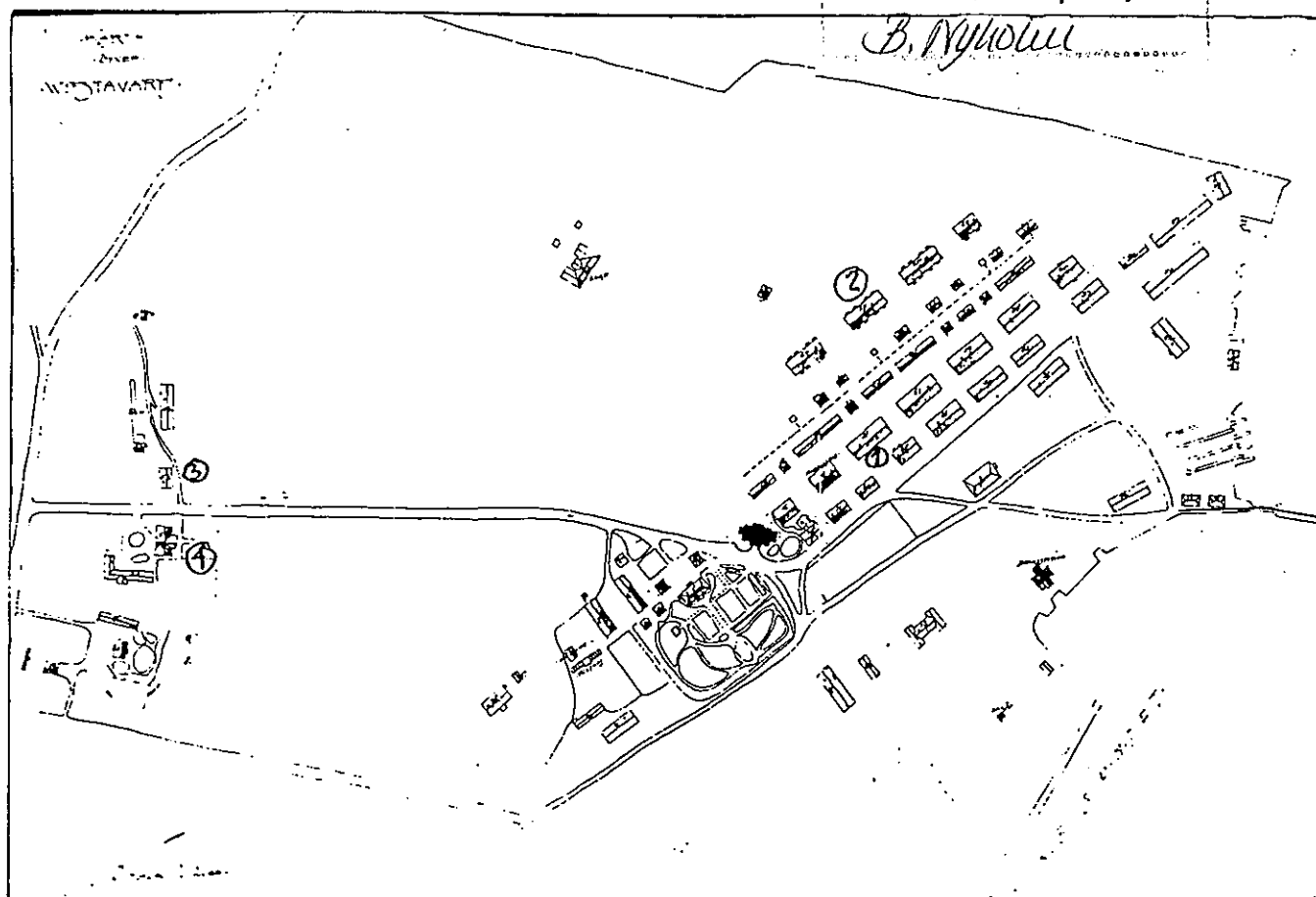
Efter kungligt förordnande 1887 att sågverksägarna skulle avlöna lärare byggdes en ny folkskola mellan kontoret och vattnet 1893. Skola hade funnits på Vivstavarv sen 1850-talet i gamla segelduksväveriet nedanför herrgården. Skolan från 1893 revs i början av 1970-talet.

Bolaget drev även jordbruk på området mellan varvet och landsvägen. De första byggnaderna från 1850-talet låg vid nedfarten till Vivstavarv intill nuvarande Manillan. Senare byggdes modernare ladugårdar längre norrut, dessa finns kvar.

Två särskilda byggnader är värda att nämnas. Det är först det lilla arkivet som 1889 byggdes på utfyllnaden där det nu är småbåtshamn. Byggnaden utformades som en riddarborg i miniatyr och uppfördes i tegel. På grund av obefintlig ventilation möglade gamla handlingar bort under de årtionden arkivet användes. Byggnaden revs om

Tre byggnader från tiden kring 1890: T.v Brandstationen från 1891, Skolan från 1893 och t h Arkivet från 1890 (SCA:s arkiv)

Karta från 1910-talet
(SCA:s arkiv)

1. Nuv Hushållsföreningen
2. De tre Skutskärshusen byggda 1907-09
3. Rättarbostad och ladugård
4. Läkarbostad (nuv Mässen)

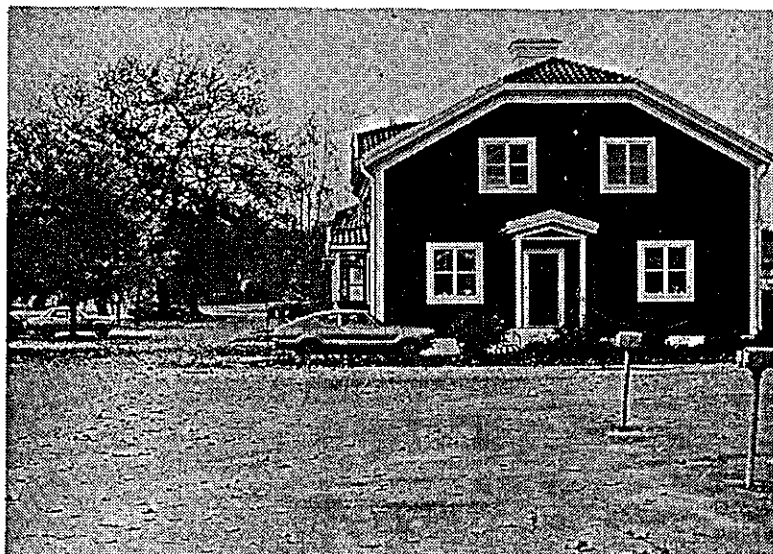
kring 1912. En större byggnad i samma romanska stil och även den i tegel byggdes 1891. Det var brandstationen, ritad av arkitekten Andreas Bugge. 1959 omdanades byggnaden till kapell med bibehållen exteriör.

Bebyggelsen på Vivstavarv idag är endast till små delar äldre än från 1890. Det är herrgården med flyglar, stall och en av stugorna, samt två av bostadshusen i nedre raden. Byggnadsmönstret representerar dock det sätt man ordnat bebyggelsen sen 1800-talets början.

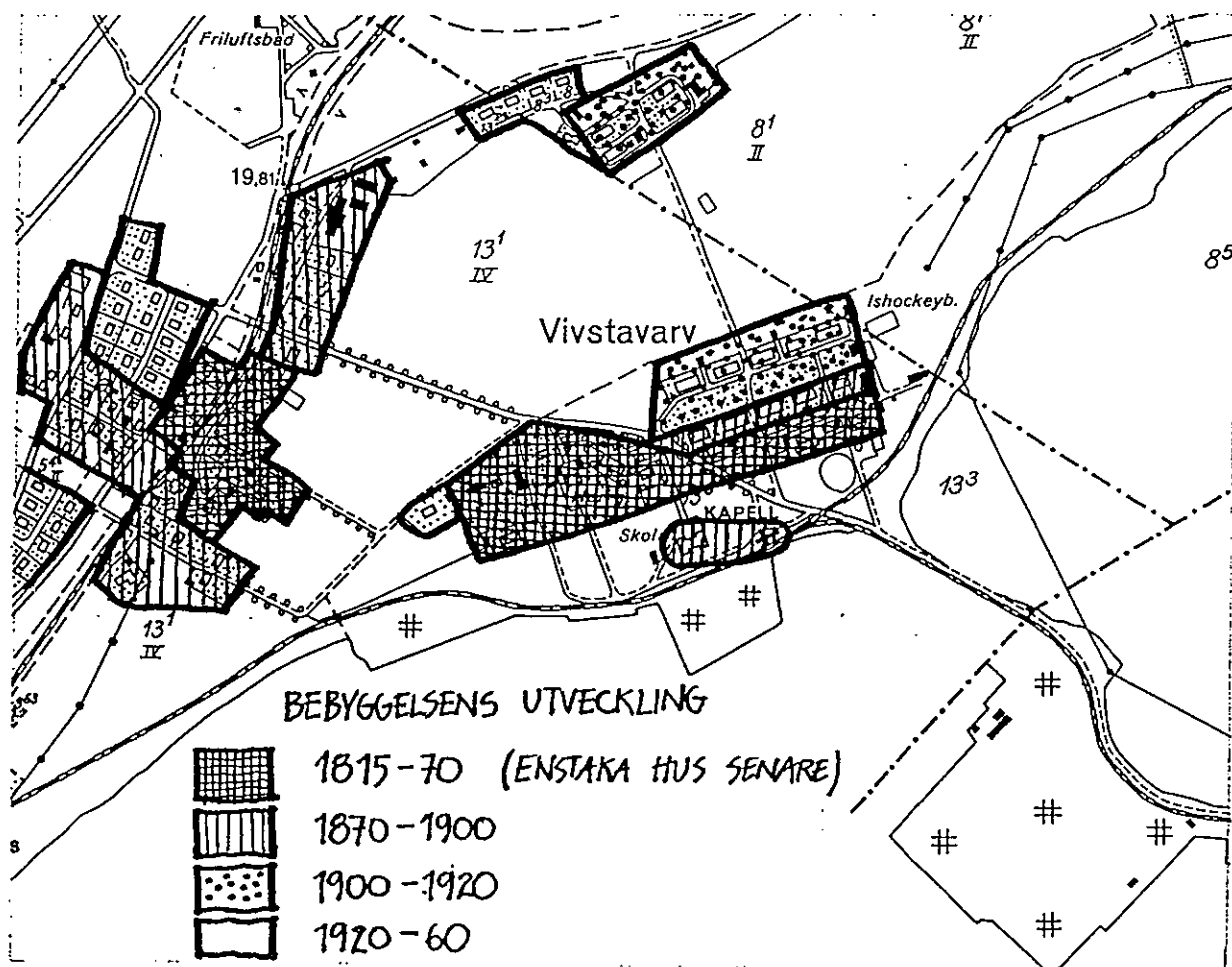
Under 1920-, 30- och 40-talet uppfördes flera nya hus i en rad närmare vattnet. De flesta av dessa revs under 60- och 70-talet.

Wifsta Varfs AB och från 1966 SCA har genom åren vinnlagt sig om att vårda den särpräglade bebyggelsemiljön i Vivstavarv. Bostadshusen från slutet av 1800-talet och Skutskärshusen från 1907-09 har moderniserats under 1930-, 40- och 50-talen och fått ett mer likformigt utseende bl a med en enhetlig typ av fönster, och farstukvistar. Förutom herrgården och kapellet har bara nuvarande "hushållsföreningen" fått behålla mer ursprungliga byggnadsdetaljer. Samtliga bolagets

byggnader fick dessutom ett särskilt kännemärke, den inklädda takfoten som kom till på initiativ av disponenten Wilhelm Lilliestråle. Idag är detta en intressant detalj som direkt ger besked om byggnaden tillhört Wifsta Varfs AB och finns även på andra ställen t ex i området vid järnvägen.

Moderniserat skutskärshus med
Lilliestråles inklädda takfot
(Foto: HG 1982)

Bilaga till kfr protokoll
av den 15/6 1987
B. Nyholm

Kulturhistoriska bevarandevärden

Bebyggelsen på Vivstavarv är som helhet av stort kulturhistoriskt värde och är utan tvekan av riksintresse. I samband med byggnadsvårdsåret 1975 och även senare har frågan om en byggnadsminnesförklaring av området diskuterats, dock utan att beslut fattats.

Hela området utgör en illustrativ rest av ett av de första industriföretagen och det första stora träbolaget i distriktet.

Bebyggelsen, som förutom industribyggnader för varvets och senare träindustrins behov, bestod av herrgård och av bolaget uppförda arbetarbostäder har genom åren genomgått åtskilliga förändringar. Herrgården har förändrats jämförelsevis lite i sin exteriör sedan 1818, medan bostadshusen successivt rivits och ersatts med nya. Den rest som idag finns kvar visar en från bolaget styrd bebyggelse som har tradition från järnbrukens tid. Såväl miljön som företaget är ett gott exempel på en patriarkaliskt präglad verksamhet, och Vivstavarv skiljer sig därigenom från de flesta andra sågverkssamhällen.

Befintliga planer

Kommunöversikt

I kommunöversikten (VBB 1976) är Vivstavarvsområdet avsett att särredovisas som ett av två mindre områden (O2b) inom en placerad områdesplan (O2) för Vivsta-Sörberge. Avsikten med detta är att skapa riktlinjer för att säkerställa den kulturhistoriskt intressanta miljön.

Generalplan

I en skiss till generalplan (VBB 1972) redovisas planområdet som bostäder med den öppna marken som reservområde. Skissen har ej varit föremål för något kommunalt ställningstagande.

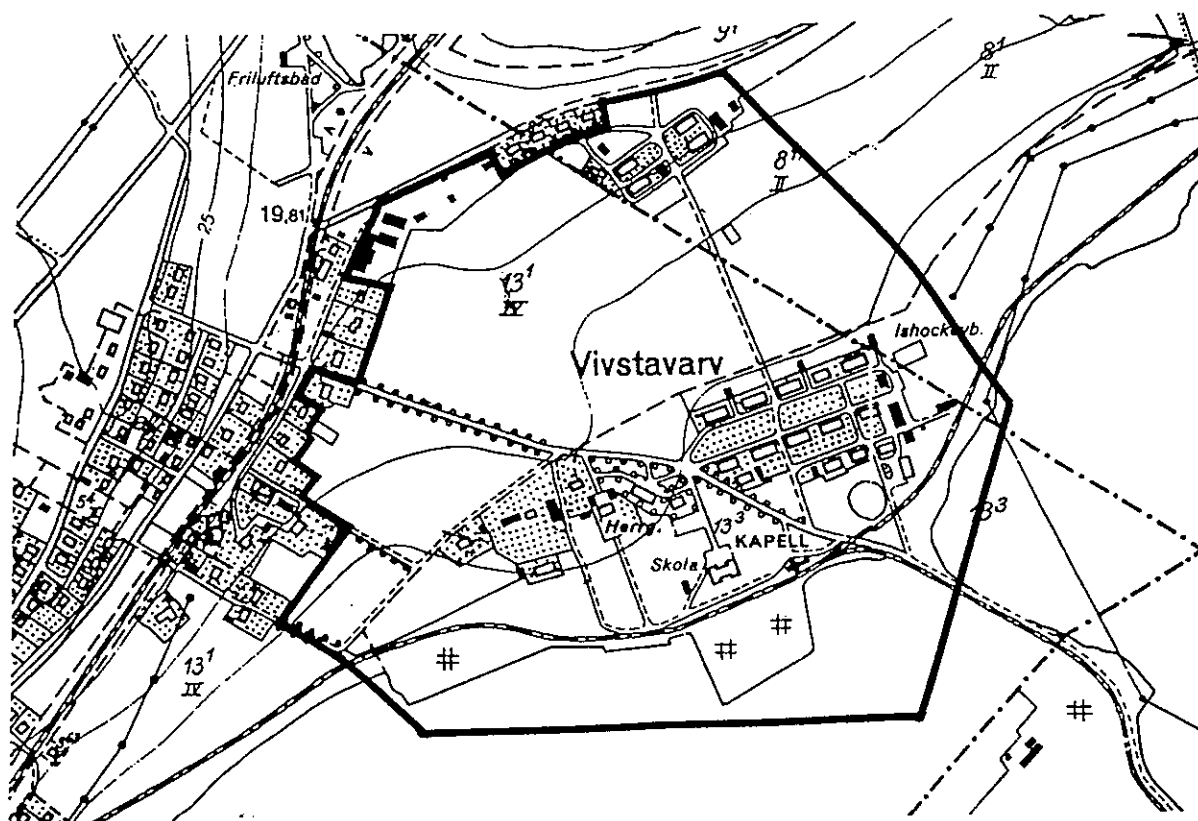
I Timrå kommunplan, förslag sept 1984 (EVC-AB/VBB) har Vivstavarv redovisats som kulturhistoriskt intresseområde avsett för bevarande.

Detaljplan

Detaljplan saknas för området, dock gäller utomplansbestämmelser.

Förordnanden

Förordnanden om nybyggnadsförbud enl 35 § BL gäller för större delen av planområdet, liksom rivningsförbud enl § 35 a.

— Gränslinje för nybyggnadsförbud enl 35§ BL

Strandskydd

Inom området gäller strandskydd intill 100 m från stranden.

Befintliga förhållanden

Terräng, vegetation, grundförhållanden

Marken inom planområdet sluttar svagt mot Klingerfjärden. Från nivå +20 m uppe vid Fagerviksvägen är lutningen i genomsnitt 2%.

Området är till största delen gammal jordbruksmark som fortfarande till stora delar är öppen och i bruk som betesmark. Längs stranden i östra och västra delen finns lövslyvegetation, liksom kring bebyggelsen.

Antaget till källor
15/6 1987
B. Nyholm

Grundförhållandena är relativt dåliga med mäktiga lager av silt och lera, i strandzonen kompletterat med fyllning av varierande slag. Delar av en grusås har påträffats ute på Bölesholmarna, och längre upp mot landsvägen och järnvägen består grunden av sand och grus. Ett särskilt problem utgör det artesiska grundvattnet i området, förorsakat av dämningen vid Bergeforsen som gjordes på 1950-talet. På flera ställen rinner grundvatten upp ur marken. Intill bebyggelsen har två dammar anordnats för att utjämna tryck och vattenflöde.

I de källare som finns inom området finns dock problem med inträngande vatten. Geotekniska undersökningar har i andra sammanhang utförts inom intilliggande områden och inom delar av planområdet av VBB, K-konsult och AIB.

Fornlämningar och byggnadsminnen

Inom planområdet finns inga fornlämningar eller byggnadsminnen. Vad beträffar kulturhistoriska bevarandevärden hos bebyggelsen tas detta upp under särskild rubrik

Vägar och trafik

Inom planområdet finns allmänna vägarna 653 (Fagerviksvägen) och 654 ner till Vivstavarv. Fagerviksvägen är relativt hårt trafikerad (ca 6000 fordon/årsmedeldygn), Vivstavarvsvägen har huvudsakligen tung trafik till industrin.

Ledningssystem

Planområdet berörs dels av kommunal avskärande avloppsledning från Vivsta norr om herrgården och bruksgatan, dels av en massatub längs industri-spåret. Området berörs även av el- och telekablar.

Markägoförhållanden

De senaste åren har SCA avyttrat mark inom planområdet. Herrgården med tillhörande byggnader, bruksgatan samt flera fastigheter vid järnvägen har sålts till enskilda. SCA äger resterande mark, dels längs stranden och dels den öppna marken. Kommunen äger ingen mark inom planområdet.

PLANFÖRSLAG

Allmänt

Planförslaget innebär främst att bestämmelser läggs ut i syfte att bevara den kulturhistoriska värdefulla miljön. Dessutom läggs in en eventuell möjlighet att komplettera bostadsbebyggelsen längs bruksgatan och i Näsängen med två hus. Vidare inryms en högspänningsledning i området.

Bevaranderiktlinjer för befintlig bebyggelse och miljö

Avsikten med stadsplanen är att säkra ett bevarande av såväl enskilda byggnader som helhetsmiljön i Vivstavarv. Detta kan ske på följande sätt:

1. Genom tillämpning av § 38 i byggnadsstadgan:

38 § En byggnads yttre skall ges sådan utformning och färg, som stads- eller landskapsbilden fordrar och som är lämplig både för byggnaden som sådan och för en god helhetsverkan. Inom ett bebyggelseområde som utgör en värdefull miljö skall dessutom särskild hänsyn tas till områdets egenart.

En byggnad som är av större värde från historisk, kulturhistorisk eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas vare sig genom arbeten på själva byggnaden eller genom bebyggelse i grannskapet. Om fasta fornlämningar finns särskilda bestämmelser.

För att dessa föreskrifter skall kunna tillämpas krävs att "bebyggelse som utgör en värdefull miljö" pekats ut och att det framgår vad som är områdets egenart och vad de särskilda hänsynen skall innebära.

2. Genom särskilda planbestämmelser, där förändringar och förvanskningar och olämplig nybyggnad förbjuds.

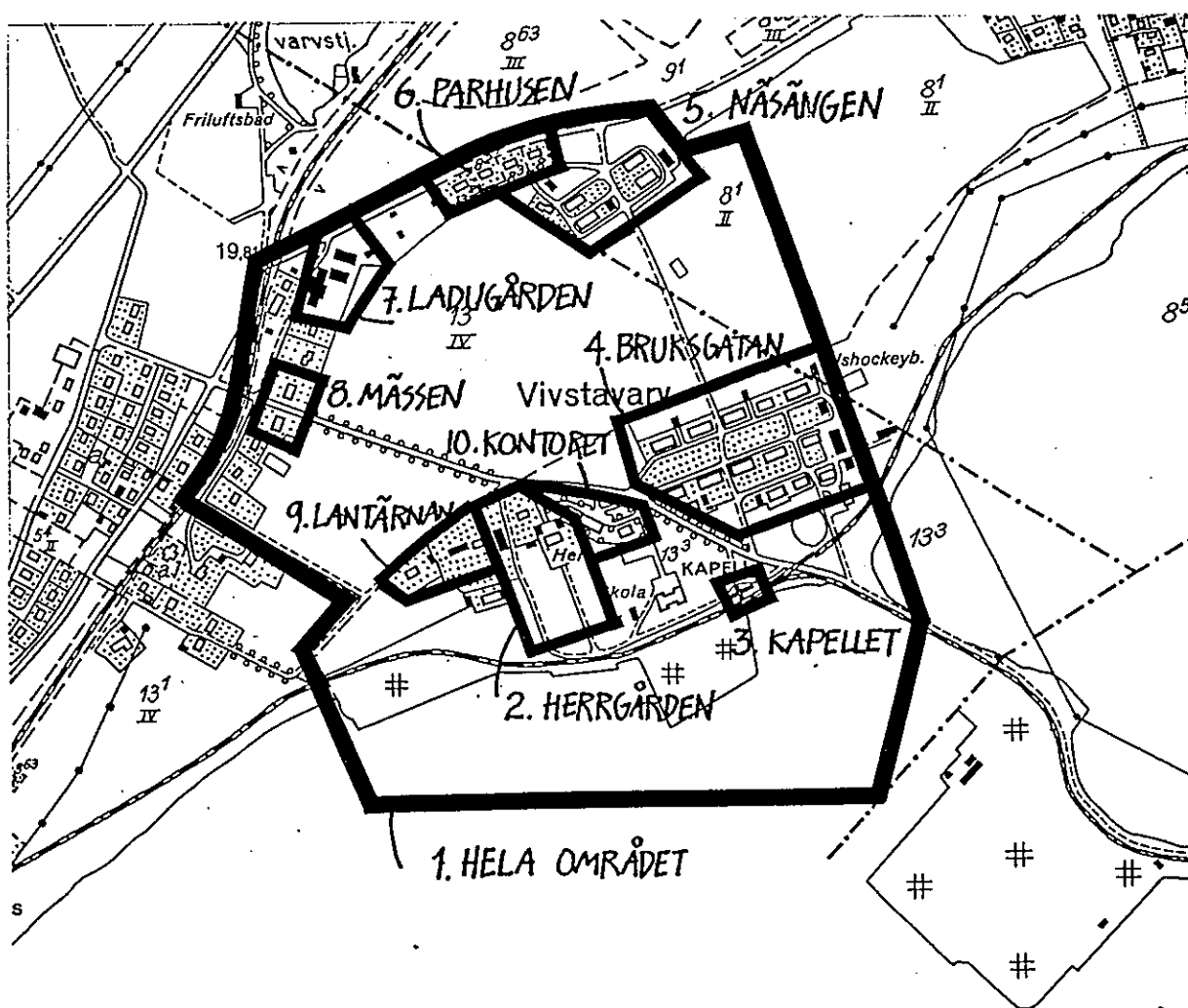
Bägge dessa möjligheter stöder sig på byggnadslagsstiftningen.

3. Genom lagen om byggandsminnen kan byggnader byggnadsminnesförklaras. Detta kan ge ett skydd även för interiörer. Kravet är då att byggnaden skall vara att anse som synnerligen märklig.

I detta planförslag har de två förstnämnda metoderna valts i kombination.

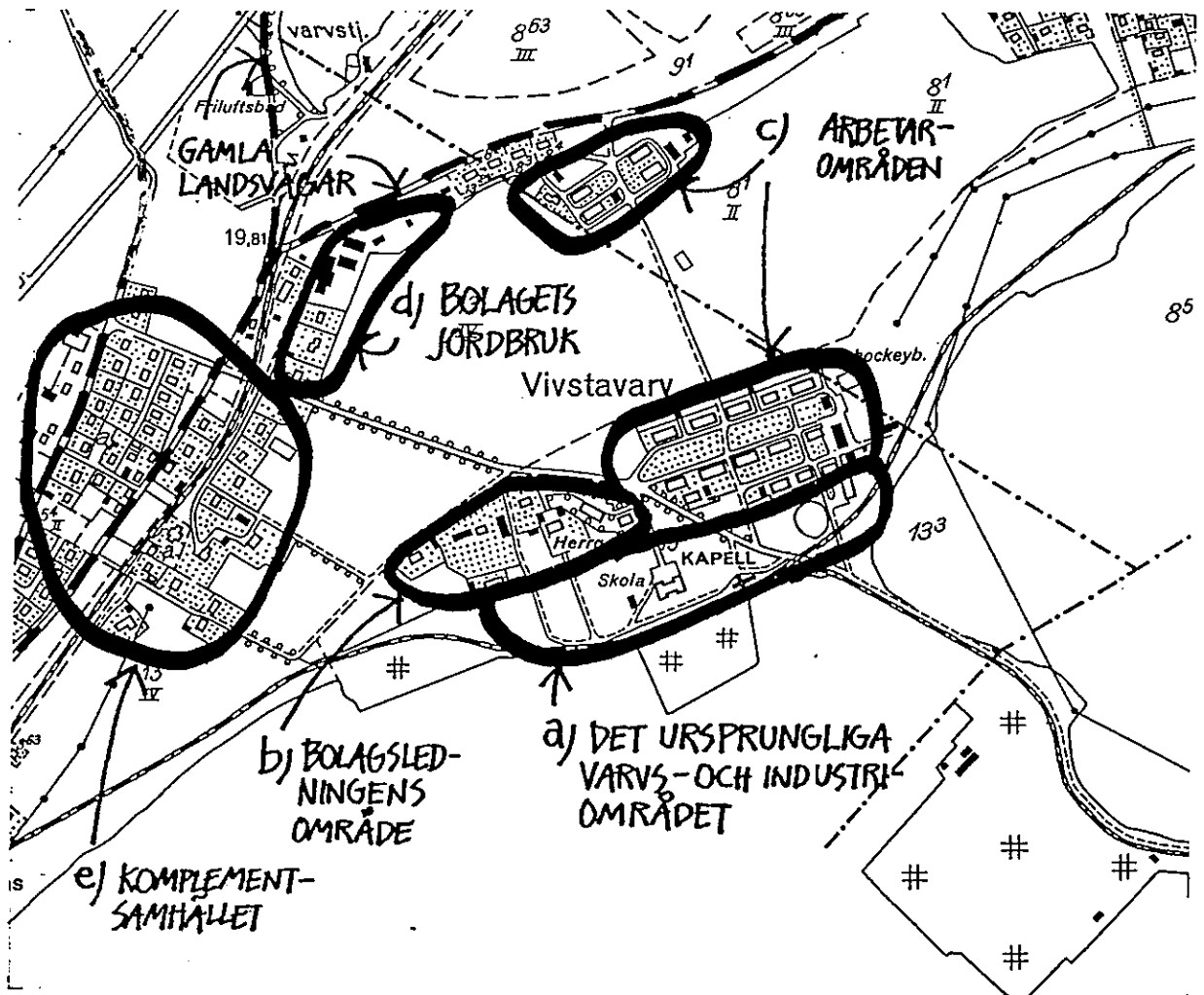
15/6 1987
B. Nyholm

I nedanstående avsnitt anges de områden som utgör en värdefull miljö och vilka som är dess egenskaper, samt vilka byggnader som bedöms vara av större värde från historisk, kulturhistorisk eller konstnärlig synpunkt. Vidare anges de riktlinjer som avses gälla för såväl byggnader som helhetsmiljön. Dessa riktlinjer innebär ett förtydligande bl a av vad som är att anse som förvanskning enl BS §38 och i planbestämmelserna. Det bör observeras att detta gäller alla byggnadsåtgärder oavsett dessa är byggnadslovspliktiga eller ej.

1 HELA OMRÅDET

Hela planområdet utgör en värdefull miljö främst från kulturhistorisk synpunkt eftersom det visar den uppläggning det bolagsägda området (som även omfattat större arealer) haft i huvudsak sedan starten 1798:

- a) Det ursprungliga varvs- och industriområdet där skeppsbyggandet ägde rum med alla virkesupplag, materialbodas, stapelbäddarna där kapellet nu ligger, repslagarbana, segelduksväveri m m. Sen varvet lades ned och sågarna flyttades ut på holmarna fick området nya funktioner med skola och brandstation (nu kapell).
- b) Bolagsledningens område där inspektorsbostaden (på nuvarande kontorets plats) var den första byggnaden. I den patriarkaliska miljön är detta område med herrgård och tjänstefolksbostäder den "finare" sidan av samhället.
- c) Arbetarområdena där det nedre innehållit arbetarbostäder sen början av 1800-talet.
- d) Jordbruksområdet med det område där ladugårdar och rättarbostad (nuvarande Manillan) legat avskilt från varvsområdet.

156 187. 87
B. Nyholm

- e) Komplementsamhället på lagom avstånd från varvet, under 1900-talet tjänstemanna- och arbetsledarbostäder.

Områdets helhetskaraktär med de olika grupperna av bebyggelse, den öppna odlade marken mellan, skogen i bakgrunden och vattnet utanför är i huvudsak oförändrad. Några nya element med bebyggelse, skogsplantering eller igenbuskning av den öppna marken eller andra förändringar som påverkar helhetsbilden är ej lämpliga. Den öppna marken bör även i fortsättningen nyttjas som jordbruksmark och allén ner till varvsområdet måste förnyas.

Riktlinjer för åtgärder

Den öppna marken skall bibehållas öppen, helst betad eller odlad. Igenväxningen av lövsly längs stranden skall begränsas till mindre dungar så att utblickar mellan land och vatten kan nås.

Allén längs vägen ner till området skall vårdas och förnyas.

2. HERRGÅRDEN MED EKONOMIBYGGNADER

Herrgården i empirestil från 1816 med flyglar och närmaste omgivning är den äldsta och bäst bevarade bebyggelsemiljön inom området och av mycket stort bevarandeintresse. Herrgården med sina två flyglar är byggnader av större värde från både kulturhistorisk och konstnärlig synpunkt därför att de är exempel på en bruksmiljö, som dels är ovanligt tidig i distriktet vad gäller sågverksamheten, dels väl utformad och väl bibehållen.

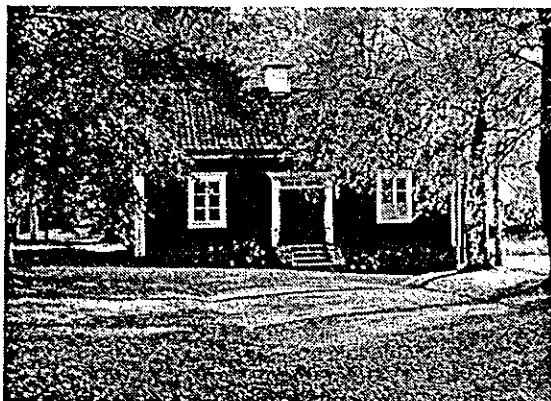
De två flyglarna förefaller ha ursprunglig lockpanel och en interiör från 1916 finns bevarad i östra.

Övriga byggnader intill herrgården är idag två mindre stugor och ett stall. Den norra stugan, kuskbostället från 1802 är den äldsta kvarvarande på Vivstavarv. Den södra byggdes kring 1937 efter att den äldre tvättstugan på platsen rivits. Huset utformades som en kopia av och motvikt till kuskbostället.

Stallet tycks ha tillkommit på 1850-talet. Det förefaller relativt oförändrat, i varje fall sen 1910-talet. Den lilla stuga som ligger väster om stallet har byggts eller flyttats på senare tid.

Kuskbostället från 1802 med takpannor i betong från 1980 (HG 1982)

Kuskboställets "motvikt" från 1937 (HG 1982)

*B. Nyholm*Riktlinjer för åtgärderHerrgården med flyglar

Herrgårdens exteriör skall bevaras. Fasadmaterial och detaljutförande får ej ändras. Behöver delar av fasadpanelen bytas av tekniska skäl skall detta göras identiskt med nuvarande utförande. Nya fönster och/eller dörrupptagningar får ej ske. Nuvarande fönster med rutindelning m m från tiden kring 1910 får ej förändras. Vid behov av fönsterbyten skall utförandet i dimensioner, detaljer m m vara identiskt med nuvarande.

Infärgning av ytterväggarna skall i princip ske med vit linoljefärg, detta gäller även fönsteromfattningar och fönstersnickerier.

Taket på huvudbyggnaden är f n i enkupigt grönt glaserat tegel och skall behållas oförändrat. Flyglarnas tak är belagda med svartmålad falsad takplåt, likaså taket över entrén. Vid byte skall nytt tak utföras lika, dvs falsad plåt som målas svart med linoljefärg. Plastbelagd plåt skall ej användas. Plåt i skivor bör väljas före bandplåt.

Detaljer som skorstenar, takavvattning, bleck vid fönster och friser skall vid reparation eller byte utföras lika befintligt.

Skall solavskärmning sättas upp skall dessa vara markiser av huvtyp (se äldre foton).

Herrgårdens entrédörrar är utförda av träsnidaren och bildhuggaren Pehr Westman från Hemsön 1817 och får icke bytas ut eller förändras.

De bägge flyglarna, kontorsflygel från 1827 resp gästrumsflygel från 1832 skall bibehållas oförändrade i exteriören. Kontorsflygelns interiör får ej förändras. Vid renoveringar skall samma riktlinjer som för huvudbyggnaden gälla.

Markbehandling, stenmur, grindar, räcken etc får ej förändras. Vid behov av reparation eller utbyte skall i detalj samma utförande som bef ske.

Herrgårdsparken skall hållas vårdad.

Bef buskar och träd skall bibehållas och underhållas genom lämplig föryngring. Då herrgården i sin skepnad idag främst representerar tidigt 1900-tal med drag av jugend och nationalromantik bör denna stilriktning gälla för ett ev återställande av herrgårdsparken.

1578 1871 87
B. Nyholm

Småstugorna och stallet

Stallet (Foto:HG 1982)

Byggnaderna skall bevaras oförändrade till exteriören. Befintlig lockpanel på stugorna skall vara avfärgad med äkta faluröd slamfärg, fönster skall i första hand bevaras. Måste byte ske skall utvändiga mått och rutindelning vara lika bef. Bef tak med enkupigt tegel skall behållas eller vid utbyte göras lika bef.

Stallets fönster har en äldre rutindelning som skall bibehållas i första hand med bef fönster. Befintligt tak av enkupigt tegel skall bibehållas.

Körbryggan upp till loftet skall bevaras och underhållas.

Vivstavarvs herrgård
från landsidan
(Foto: HG 1982)

Kapellet med småbåtshamn
där varvets fartygsbäddar
tidigare låg (Foto:HG 1982)

3 KAPELLET

Kapellet eller spruthuset, som byggdes 1891, är en särpräglad byggnad som i sin nyromanska stil skiljer sig markant från områdets övriga bebyggelse. Byggnaden har kommit att bli ett kännetecken för Vivstavary, och detta tillsammans med den spännande arkitektur den uppvisar, ger den ett större värde ur kulturhistorisk och konstnärlig synvinkel.

Riktlinjer för åtgärder

Byggnadens utseende får ej ändras. Vid underhåll och renovering av tak, fasaddetaljer, fönster och dörrar får utförandet ej ändras, detaljer ej tas bort etc. Vid behov av utbyte av fönster och dörrar skall de nya utföras lika de befintliga. Tillbyggnader får ej ske. Vid behov av ändringar av interiören skall samråd ske med länsantikvarien.

4 BRUKSGATAN

Området är en värdefull miljö för att den illustrerar det sätt man ordnat bebyggelsen på sen början av 1800-talet. Ingen av byggnaderna är dock från denna tid utan tillkomna senare och i flera fall förändrade. Den byggnad som tydligen förändrats minst är Hushållsföreningen, detta bör beaktas vid en restaurering så att exteriören kan bibehållas. Även om de enskilda husen inte har sitt ursprungliga utseende så är det viktigt att nuvarande utseende inte förändras eftersom områdets stora värde ligger i helhetsintrycket.

15 6 87.87
B. Nyholm

"Bruksgatans" nuvarande
nedre rad med Hushålls-
föreningen närmast
(Foto: HG 1982)

Riktlinjer för åtgärder

För samtliga bostadshus och hushållsföreningens hus gäller att rivning eller några väsentliga förändringar i exteriören ej får ske. Husen ska ha träpanel av lockläktstyp, dvs med breda bräder (15-20 cm) med skarvarna täckta av läkt 4-5 cm bred med fasade kanter. Grövre lockbräder av modernare typ får inte användas.

Om så behövs kan träpanelen bytas ut men den nya ska då ha samma dimensioner etc som den befintliga. Någon förändring av fönsterstorlekar eller rutindelning får ej ske, ej heller får fönster sättas igen. Fönsterfoder och knutbräder skall bibehållas. Vindskivor skall vara av trä.

Befintligt takmaterial, enkupigt och tvåkupigt tegel, skall bibehållas, likaså den typiska takfots-inklädnaden.

När det gäller detaljer som entrédörrar och balkonger i smide från 50-talet kan vid behov av utbyte annat utförande väljas i samråd med länsantikvarien.

De enhetligt utformade farstukvistarna skall behållas, nya skall göras lika dessa.

Tilläggsisolering som innebär att exteriören förändras med minskade taksprång, fönsternischer m m får ej ske.

Avfärgning av husen skall ske i faluröd kulör med vita knutbräder, fönsteromfattningar och vindskivor. Fönster skall vara vitmålade. Detaljer, dörrar etc färgade med moderna lasyrfärger får ej förekomma. Om fasadpanelen skall bytas ut skall infärgning ske med äkta faluröd slamfärg.

Vegetationen inom området skall behållas och vid behov förnyas. Mot norr skall bef ridå av björk bibehållas. Karaktärstråden mellan husraderna (popplar o lönnar) skall bibehållas och förnyas. Särskilt bör en rad av träd längs gatorna iordningställas och underhållas. Intill byggnaderna bör buskar vid entréerna och knutarna iordningställas. I området mellan husraderna bör vegetationen vara av "park"karaktär med gräsmattor, ev sittgrupper och lekanordningar. Norr och söder om husraderna kan marken med fördel ha mer naturmarkskaraktär eller nyttjas som odlingslotter. Staket eller dylikt bör inte förekomma annat än för att inhägna lekplatser eller odlingslotter etc.

Ytterligare byggnader skall i princip inte medges. Ett undantag kan vara att fylla den lucka i övre raden som uppstått sedan det östligase av de tre Skutskärshusen rivits i början av 1970-talet. En ny bostadsbyggnad i detta läge ska ha samma mått

Övre raden med ett av
"Skutskärshusen (Foto:
Industriebild 1979)

15 6 87 87
B. Nyholm

och våningsantal som övriga hus, men kan inom ramen för den karaktär hela området har ändå utformas så att det framgår att det är en komplettering gjord under 1980-talet.

Uthus för förråds- och garageändamål kan vid behov få byggas inom området. Befintliga äldre uthus bör då tjäna som förebild vad gäller utformning och placering. Genomgående skall byggnaderna utföras med sadeltak och fasader i trä. Enda undantaget är nuvarande tvättstugan och pannrummet som är utförd i tegel/lättbetong. Denna byggnad får inte rivas. Vid behov kan ombyggnad tillåtas, men skorsten och byggnadens utseende av putsat tegelhus skall bevaras.

Om en önskan hos fastighetsägaren finns att i samband med renovering återställa byggnaderna till ursprungligt skick bör detta tas upp till särskild diskussion med byggnadsnämnden och länsantikvarien.

Det kan nämnas att s k förhöjt låneunderlag för upprustningsåtgärder bör kunna bli aktuellt för bostadshusen.

5 NÄSÄNGEN

Näsängen visar relativt oförändrat den helhetsmiljö som byggdes kring 1909, tyvärr fattas en av de fyra byggnaderna. Liksom längs Bruksgatan har byggnaderna moderniserats och har inte kvar sitt ursprungliga utseende. Dock kvarstår karaktären som gör området till en värdefull miljö.

Vykort (SCA:s arkiv)

Riktlinjer för åtgärder

För de tre bostadshusen gäller att rivning eller några väsentliga förändringar i exteriören ej får ske. Husen ska ha träpanel av lockläktstyp, dvs med breda bräder (15-20 cm) med skarvarna täckta av läkt 4-5 cm bred med fasade kanter. Grövre lockbräder av modernare typ får inte användas.

Om så behövs kan träpanelen bytas ut men den nya ska då ha samma dimensioner etc som den befintliga. Någon förändring av fönsterstorlekar eller rutindelning får ej ske, ej heller får fönster sättas igen. Fönsterfoder och knutbräder skall bibehållas. Vindskivor skall vara av trä.

Befintligt takmaterial, enkupigt och tvåkupigt tegel, skall bibehållas, likaså den typiska takfotsinklädnaden.

När det gäller detaljer som entrédörrar och balkonger i smide från 50-talet kan vid behov av utbyte annat utförande väljas i samråd med länsantikvarien.

De enhetligt utformade farstukvistarna skall behållas, ny skall göras lika dessa.

Tilläggsisolering som innebär att exteriören förändras med minskade taksprång, fönsternischer m m får ej ske.

Avfärgning av husen skall ske i falurörd kulör med vita knutbräder, fönsteromfattningar och vindskivor. Fönster skall vara vitmålade. Detaljer, dörrar etc färgade med moderna lasyrfärger får ej förekomma. Om fasadpanelen skall bytas ut skall infärgning ske med äkta faluröd slamfärg.

Ytterligare byggnader skall i princip inte medges. Ett undantag kan vara att fylla den lucka i nedre raden som uppstått sedan det västligaste av husen rivits. En ny bostadsbyggnad i detta läge ska ha samma mått och våningsantal som övriga husen, men kan inom ramen för den karaktär hela området har ändå utformas så att de framgår att det är en komplettering gjord under 1980-talet.

Uthus för förråds- och garageändamål kan vid behov få byggas inom området. Befintliga äldre uthus bör då tjäna som förebild vad gäller utformning och placering. Genomgående skall byggnaderna utföras med sadeltak och fasader i trä.

Om en önskan hos fastighetsägaren finns att i samband med renovering återställa byggnaderna till ursprungligt skick för detta tas upp till särskild diskussion med byggnadsnämnden och länsantikvarien.

156 87 87
B. Nyholm

6 PARHUSEN

De fyra parhusen vid Näsängen utgör ett gott exempel på tidstypiskt bolagsbyggda bostäder från tidigt 1950-tal och ger med sitt läge intill den äldre bebyggelsen ett fint perspektiv på olika tiders byggnadssätt. Husens karaktär med putsade fasader är värdefull att behålla. Av dessa skäl utgör området en värdefull miljö.

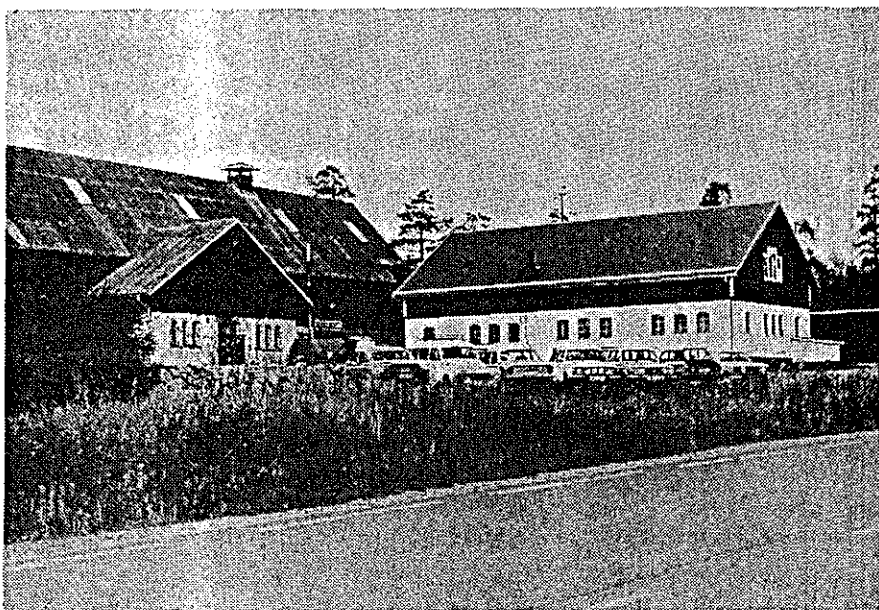
Riktlinjer för åtgärder

Husens fasadmateriäl får ej ändras. Tillbyggnader etc. skall ske på ett enhetligt sätt och så att husens karaktär ej förändras.

7 LADUGÅRDEN

De ovanligt stora ladugårdsbyggnaderna visar tydligt den tidigare förekomsten av bolagsjordbruk av storgodsformat. Detta gör att byggnaderna tillsammans med intilliggande jordbruksmark utgör en värdefull miljö.

Ladugård och stall,
byggda omkr 1900.
Ladugårdens övre våning
byggdes på 1954. Den
högra nyligen renoverad
(Foto: HG 1982)

Riktlinjer för åtgärder

Byggnaderna får ej rivas eller förändras till sitt utseende. Vid utbyte av fönster, dörrar, snickeridetaljer, taktäckning etc skall utförandet vara lika befintligt. Vid ev utbyte av asbestcement-taket på stora byggnaden bör pannplåt, korrugerad papp eller takpannor väljas före trapetskorrugerad plåt.

15 6 187 87
B. Nyholm

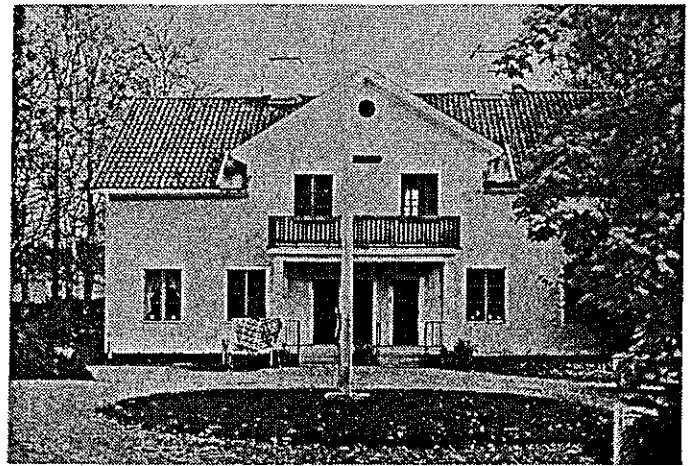
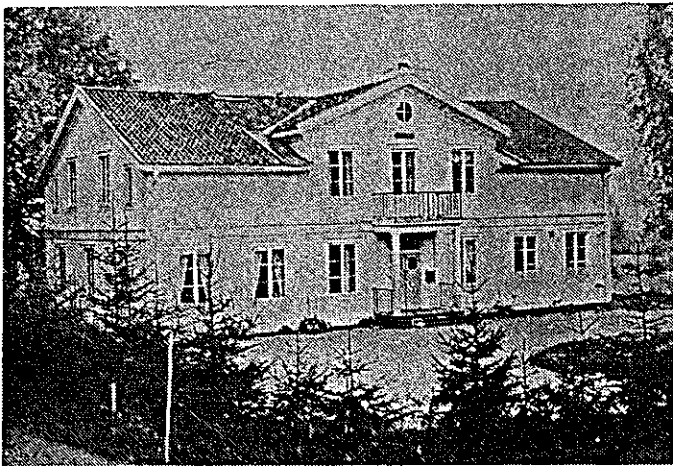
8 MÄSSEN

De två byggnaderna på ömse sidor om allén, nuvarande mässen och manillan, tidigare läkarbostad och rättarboställe, utgör exempel på tjänstemannabostäder intill komplementsamhället. Den medvetna placeringen som likformade portalbyggnader gör miljön värdefull.

Riktlinjer för åtgärder

Byggnaderna får ej rivas eller förändras till sitt utseende. Vid byte av fönster etc skall nya fönster utföras lika befintliga. Taktäckningen skall vara tegel. Byggnaderna skall behålla sin ljusa färgskala. Manillans putsade fasader får ej bytas mot annat material. Tilläggsisolering som förändrar exteriören med minskade takutsprång, djupare fönsternischer etc får ej ske.

Mässen t v och
Manillan (Foto: HG 1982)

9 LANTÄRNAN M M

De två byggnaderna intill herrgården är uppförda under 1900-talet, lantärnan (den västra) kring 1910 som bostad åt chefen för sulfatfabriken.

Miljön är i sig inte särskilt värdefull men närheten till herrgården gör att bebyggelseområdet måste betraktas som en värdefull miljö där några förändringar ej bör ske.

Riktlinjer för åtgärder

Befintliga byggnader får ej ändras till sitt utseende vare sig genom annat fasad- eller takmaterial eller genom annan färg. Vid byte av fönster, dörrar etc skall utförandet vara lika befintligt. Tillbyggnader av uthus skall ske i samma material och utseende som befintligt. Fönster och dörrar skall vara lika

156 87.87
B. Nyholm

vara lika bef byggnad. Nybyggnad av uthus skall göras i trä med locklistpanel och med vita knutbräder, fönsterfoder och vindskivor. Avfärgning av detta skall ske med äkta faluröd slamfärg. Tillbyggnad görs lika befintligt uthus. Takmaterial skall vara papp, tegel eller pannplåt, ej trapets-korrugerad plåt eller betongpannor.

10 KONTORET

På grund av sitt läge i Bruksgatans fond och som länk mellan herrgård och bostäder utgör kontoret med annexet en värdefull miljö. Kontorsbyggnaden, som uppfördes 1909, är starkt förändrad både exteriört och interiört i samband med olika ombyggnader. Den har dock bibehållit en tung och monumental karaktär som är betydelsefull för miljön. Av denna anledning bör den ej förändras.

Kontoret sett från öster jfr bild sid 8. Vid ombyggnad 1943 flyttades entrén till denna sida, 1956 inreddes vindsvåningen. (Foto:HG 1982)

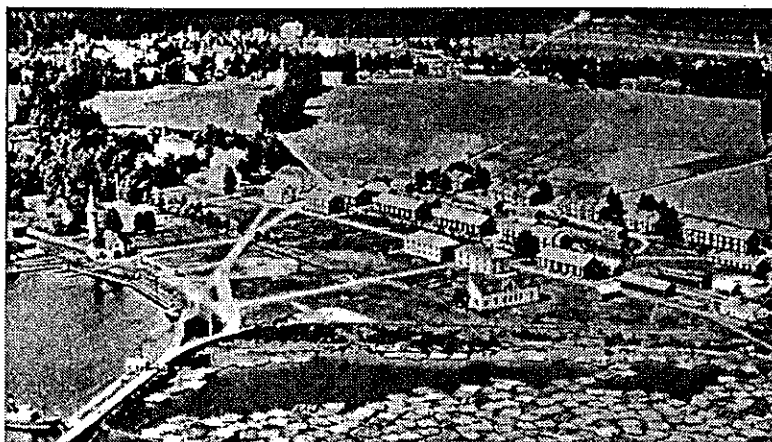
Riktlinjer för åtgärder

Byggnaden får ej rivas eller förändras i sitt yttre. Fasadmaterialet skall vara puts och avfärgat i ljus kulör. Befintlig fönsterutformning får ej ändras. Eventuella tillbyggnader får ej ske så att byggnadens symmetri och monumentala utseende åt öster störs.

Ny bebyggelse

Inom planområdet föreslås en möjlighet att inom q-märkta områden uppföra begränsad ny bebyggelse som i varje särskilt fall skall lämplighetsprövas. Någon given byggnadsrätt föreligger således ej. Avsikten är att ge en möjlighet att fylla två luckor, en vid Bruksgatan och en i Näsängen, under förutsättning att byggnaderna dels utformas

Vivstavarv från
luften 1948
(Wilh. Lilliestråle)

väl med hänsyn till miljön dels i övrigt prövas lämpliga med hänsyn till områdets allmänna karaktär. Byggnaderna bör i proportioner och takvinklar ansluta till befintliga Skutskärshus. Detta gäller särskilt i Näsängen. Av grundläggningsskäl bör byggnaderna göras källarlösa.

Motsvarande möjlighet ges inom Jmq-området, där dock inget behov för närvarande har redovisats.

Inom Hq-området (kontoret) ges på motsvarande sätt en möjlighet till ytterligare byggnader, främst med tanke på en museial verksamhet.

Inom övriga områden för bostadsbebyggelse föreslås inga nya byggnadsrätter.

Vägar och trafik

Planförslaget innebär ingen förändring av det befintliga gatunätet för allmän trafik.

Utfart från de två bostadshusen väster om herrgården avses ske på befintlig väg norr om tomterna. För det östra huset, som idag har utfart förbi stallet vid herrgården, föreslås ny utfart direkt till ovannämnda väg. Vägen läggs i planförslaget ut som gatumark.

Gatorna inom bostadsbebyggelsen, såväl längs "Bruksgatan" som Näsängen, läggs inom kvartersmark med skötselansvar på respektive markägare.

Längs stranden har specialområden för befintligt industrispår och massaledning lagts ut.

Gångvägen mellan Näsängen och Bruksgatan ligger inom naturpark och avses bibehållas för gång- och cykeltrafik men ej för biltrafik. Skötselansvaret åvilar markägaren.

15 6 87 87
B. NyholmTeknisk
försörjning

Befintlig bebyggelse har kommunal vatten- och avloppsförsörjning. En avskärande avloppsledning går tvärs genom området. Kapacitet finns för möjlig ny bebyggelse. För en befintlig avloppspumpstation har ett Pa-område lagts ut.

El-ledningar

Elförsörjningen sker genom Båkab. Omedelbart norr om herrgården och Bruksgatan har ett område för ny högspänningsledning lagts ut.

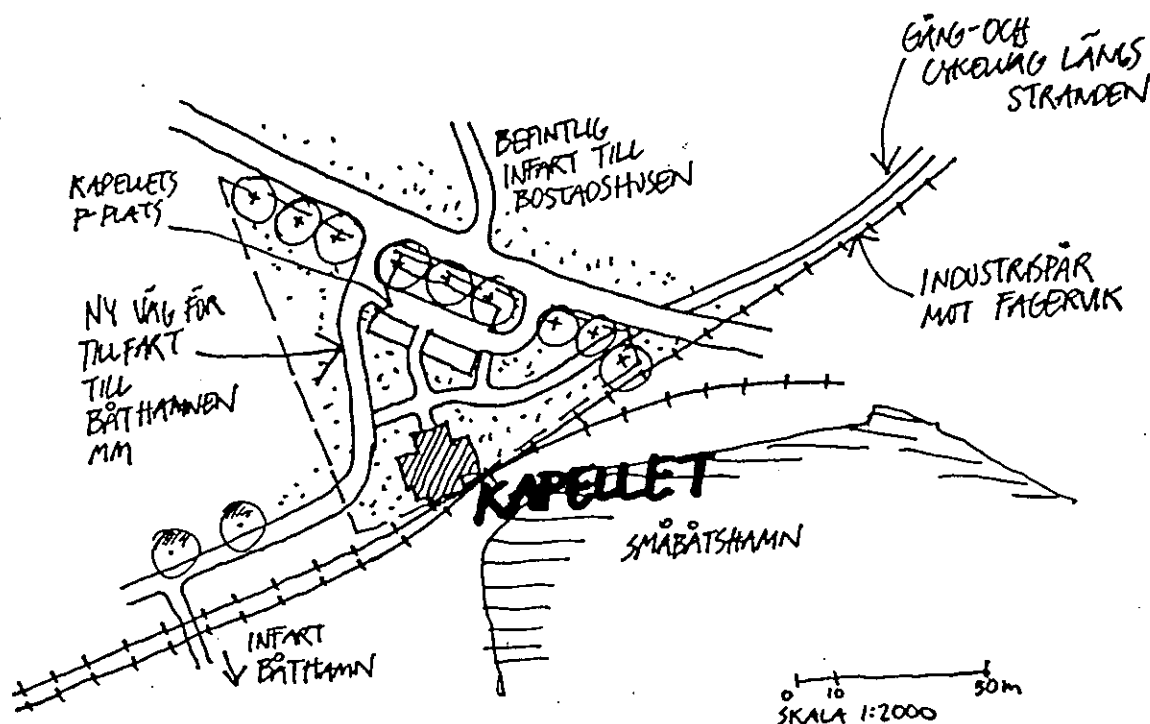
Industriledningar

Inom planområdet finns en massatub som ligger under mark längs industrispåret. Tuben nyttjas för pumpning av massa mellan Wifstavarf och Östrand. SCA har även tidigare redovisat planer på att bygga en ångtub ovan mark i stort i samma sträckning. Detta är dock ej längre aktuellt.

Småbåtshamn
och båtupplag

Intill kapellet finns idag en mindre småbåtshamn som drivs med kommunalt stöd av Vivstavarvs båtklubb. För att bibehålla detta nyttjande av området har ett Th-område lagts ut på den tidigare virkesupplagsplatsen med ett Vb-område för bryggor utanför. Inom området får marken ej bebyggas. Undantag från detta bör kunna medges för en mindre servicebyggnad, dock ej för permanenta båtskjul, vilket skulle störa kontakten mellan kapellet och samlingsplatsen och vattnet. Tillfälliga skydd över upplagda båtar bör göras enhetliga.

Tillfart till hamnen avses ske över kapellet tomt, i huvudsak på samma sätt som idag. För detta ändamål har ett gt-område lagts ut. Vid en utbyggnad av parkeringsplats vid kapellet kan tillfartsvägen behöva flyttas, lämpligen enligt nedanstående skiss.

Tryckutjämningsdammar

Två Vt-områden har lagts ut runt de två dammar som anlades på 1950-talet för att släppa ut artesisikt grundvatten. Problemet med grundvatten som trycks upp ur marken finns inom hela nedre delen av planområdet och förorsakades av dämningen vid Bergeforsen. Skötselansvar för dammarna med nödvändiga inhägnader åvilar nuvarande markägaren, SCA efter avtal med Bergeforsens Kraft AB.

PLANGENOMFÖRANDE

Då planens syfte är att säkerställa bevarandet av bebyggelse och grönområden inom området är det egentligen inte fråga om något plangenomförande. Under den tid planarbetet pågått har avstyckningar i enlighet med planförslaget skett inom området.

De två områdena med flerbostadshus, Näsängen och Bruksgatan, har givits en st-beteckning som innebär att resp område ej får indelas i flera tomter utan skall ligga i samma ägares hand. Detta för att skötseln av byggnader, grönytor, vägar etc inte skall splittras på flera huvudmän. Vägar och grönytor inom dessa områden samt va-serviser till de i plankartan angivna allmänna ledningarna (u-områdena) skall alltså skötas av fastighetsägaren.

I Näsängen finns åtta småhusfastigheter som genom ett gt-område ges rätt att ta utfart på befintlig väg genom flerbostadshusområdet. Skötselsansvar för denna väg delas mellan nyttjarna genom att en gemensamhetsanläggning bildas. Småhusgruppen har även ett område för garage som avses drivas av en gemensamhetsanläggning. Småhusgruppen ansvarar även gemensamt för va-serviser till allmän va-ledning.

REVIDERINGAR

Under utställningen av planförslaget inkom några önskemål om förändringar av planförslaget. Tekniska nämnden önskade u-områden för några tidigare icke redovisade va-ledningar. Vägverket begärde att vägområdet för Fagerviksvägen vid Näsängen skulle utvidgas 0-2 m in på befintliga tomter. Kommunstyrelsen ansåg att Rn-området borde undantas från förslaget p g a risken för senare marklösen. Vid samråd efter utställningen med länsstyrelsen och inom kommunen har enighet rått om att Rn-området ändå bör ingå i förslaget.

156 87.87
B. Nyholm

34

1987-02-23

Vid revidering daterad 1987-02-23 lades u-områden ut enligt samråd med tekniska kontoret. Vägområdesgränsen justerades mot Fagerviksvägen. Revideringarna sändes ut till berörda markägare. Den enda invändning som framkom var emot vägområdesbreddningen från en av ägarna till tomterna. Vid muntligt samråd med Vägverket (C-E Adamsson) framkom att vägområdet var tillräckligt, en breddning av vägen kunde ske åt motsatt håll.

1987-03-26

I det slutligt reviderade förslaget, daterat 1987-03-26, har vägområdesgränsen flyttats tillbaka till sitt tidigare läge, dvs samma som det utställda förslaget. U-områdena bibehålls dock. Något godkännande av berörda fastighetsägare av denna revidering har ej bedömts nödvändig.

Erik Vagn Christensen
Ark SAR

Hans Gillgren
Ark SAR

Tillhör länsstyrelsens i Västernorrlands län
beslut 1987-11-25
i ärende 11. 109-1757-87
beslutet har vunnit laga kraft.
M.B. Olsson
2262-P87/1125-1

FÖRKLARINGAR:

☒ HUVUDBYGGNAD/BOSTAD

☐ EKONOMIBYGGNAD

A. OMRÅDE KÖPT 9/1 1797

B. - " - 27/9 1803

C. "LANDTUVAN"

1 INSPEKTORSBOSTAD (1801)

2 ARBETARBOSTÄDER, a KVSBOST. (1802)

3 SPIR- OCH UPPLAGSSKJUL (1802)

4 MAGASIN FÖR SKEPPS-
FÖRNÖDENHETER

5 HÄRBRE

6 BASTU

7 SMEDJA

8 BÅTHUS

9 MALLBOD

10 BASRÄNNA

12 BOLVERK (SKYDD-
VERK)

14 STENKISTOR OCH
BOMMAR

VIVSTAVARV 1811

EFTER KARTA AV DISP. WILH.
LILLIESTRÅLE 1980 / MARS 1983 HG

SKALA 1:5000

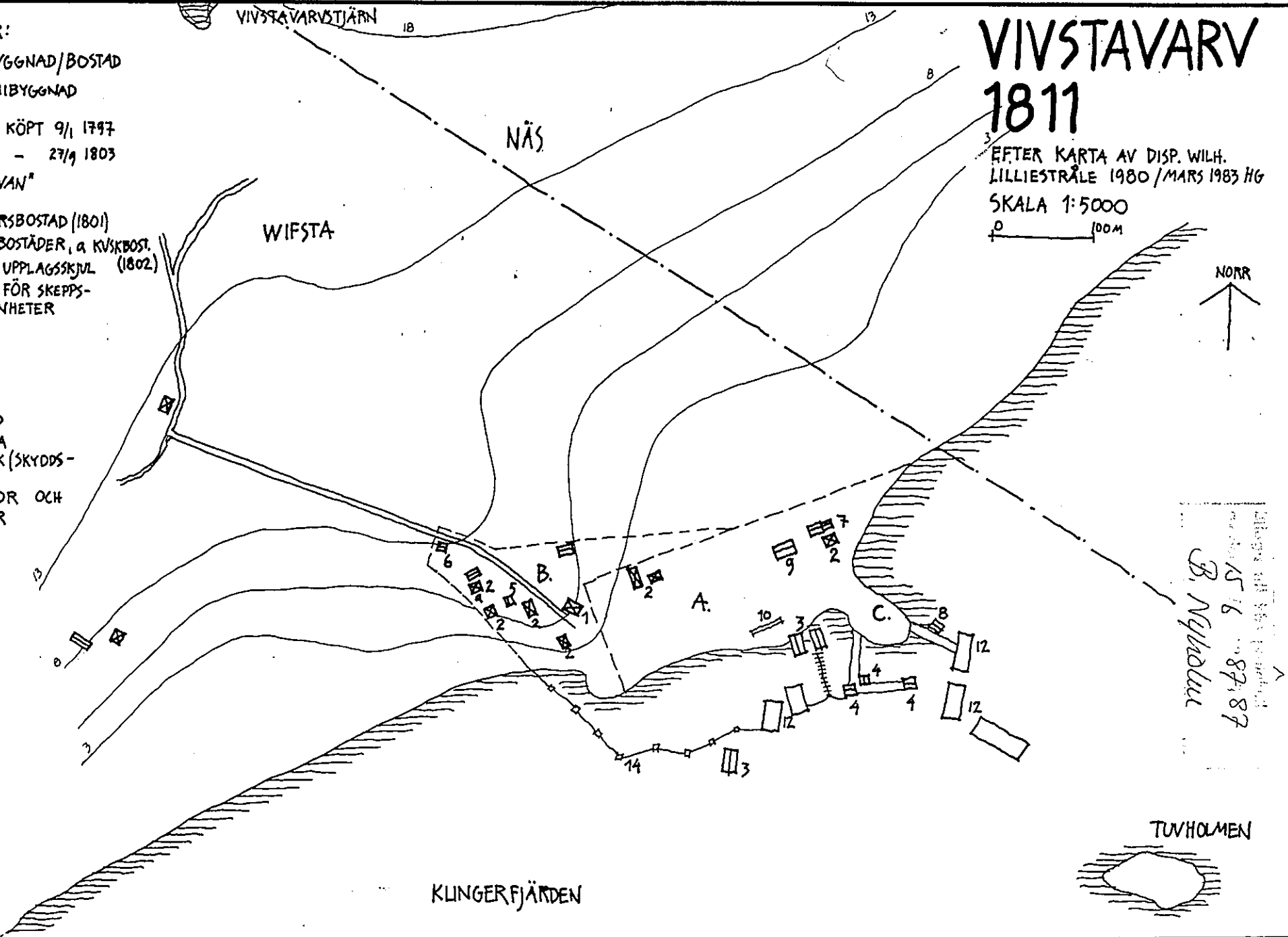
0 100 M

NORR

15 16 17 18
B. Nyholm

TUVHOLMEN

KLINGERFJÄRDEN

FÖRKLARINGAR:

 HUVUDBYGGNAD/BOSTAD

 EKONOMIBYGGNAD

 UTFYLLNADSBOMRÅDE

- 1a HUVUDKONTOR
(ÖSTRA FLYGELN)
- 1b HERRGÅRDEN (1816)
- 2 KUSKBOSTAD (1802)
- 3 STALL
- 4 INSPEKTORSBOSTAD
- 5 ARBETARBOSTÄDER
- 6 MAILBOD
- 7 SMEDJA
- 8 MAGASIN FÖR
SKEPPSVIRKE MM
- 9 REPSLAGARBANA
- 10 FÄRTYGSBÄDDAR
- 11 SPIR- OCH UPPLAGS-
SKJUL
- 12 SPANTLAVE
- 13 SEGELDUKSVÄVERI
- 14 BOLVERK (SKYDDSVÄRK)
- 15 BJÄLKGRÖP
- 16 KRYDDGÅRDAR
- 17 BALLAST FRÅN
FÄRTYG
- 18 ÅNGSÅG 1852
- 19 BAGARSTUGA
- 20 BROBÄNKEN

VIVSTAVARV 1852

EFTER KARTA AV DISK. WILH. LILJESTRÅLE
1980 / MARS 1983 HG

SKALA 1:5000

0 100 M

NORR

15 6 87 87
B. Nyholm

KLINGEFJÄRDEN

TUVHOLMEN

18

FÖRKLARINGAR:

- ☒ HUVUDBYGGNAD / BOSTAD
- ☐ EKONOMIBYGGNAD

- 1 HERRGÅRDEN M. FLYGLAR
- 2 HUVUDKONTOR
- 3 ARBETARBOSTÄDER
- 4 " " " NÄSÅNGEN
- 5 VEDBODAR OCH UTHUS
- 6 LADUGÅRD, STALL MM
- 7 JORDBRUKSINSPEKTOR
- 8 ÄNKEHUS M. 17 RUM
- 9 LÄKARBOSTAD 9a APOTEK
- 10 PRÄMSLIP
- 11 SKOGSCHIEFSBOSTAD
- 12 BOSTAD FÖR CHEF FÖR SULFATFABRIKEN
- 13 BOSTAD SÄGVERKSFÖRV.
- 14 HUSHÅLLSFÖRENINGEN
- 15 F.D. ÅNGSMEDJAN
- 16 SAMLINGSLOKAL O BIBLIOTEK
- 17 F.D. BJÄLKGRÖP
- 18 SALTMAGASIN
- 19 SPRUTHUS
- 20 ARKIV
- 21 FOLK-SKOLA
- 22 F.D. SEGELDUKS-VÄVERI O SKOLA, NU ARBETARBOST.
- 23 HANDELS TRÄDGÅRD
- 24 "MARSEKEN" VANDRINGS-KVARN
- 25 KRYDDGÅRDAR
- 26 ÅNGBÅTSKAJ
- 27 BAGARBOD
- 28 BROBÄNKEN

VIVSTAVARVSTJÄRN
TVÄTT- OCH FESTPLATS

WIFSTA

NÄS

VIVSTAVARV 1910

EFTER KARTA AV DISP. WILH. LILLIE-
STRÅLE 1980 / MARS 1983 HG

SKALA 1:5000
0 100 M

156 87 87
D. Nyholmen

KLINGERFJÄRDEN

TUVHOLMEN

FÖRKLARINGAR:

- ☒ HUVUDBYGGNAD/BOSTAD
- ☐ EKONOMIBYGGNAD

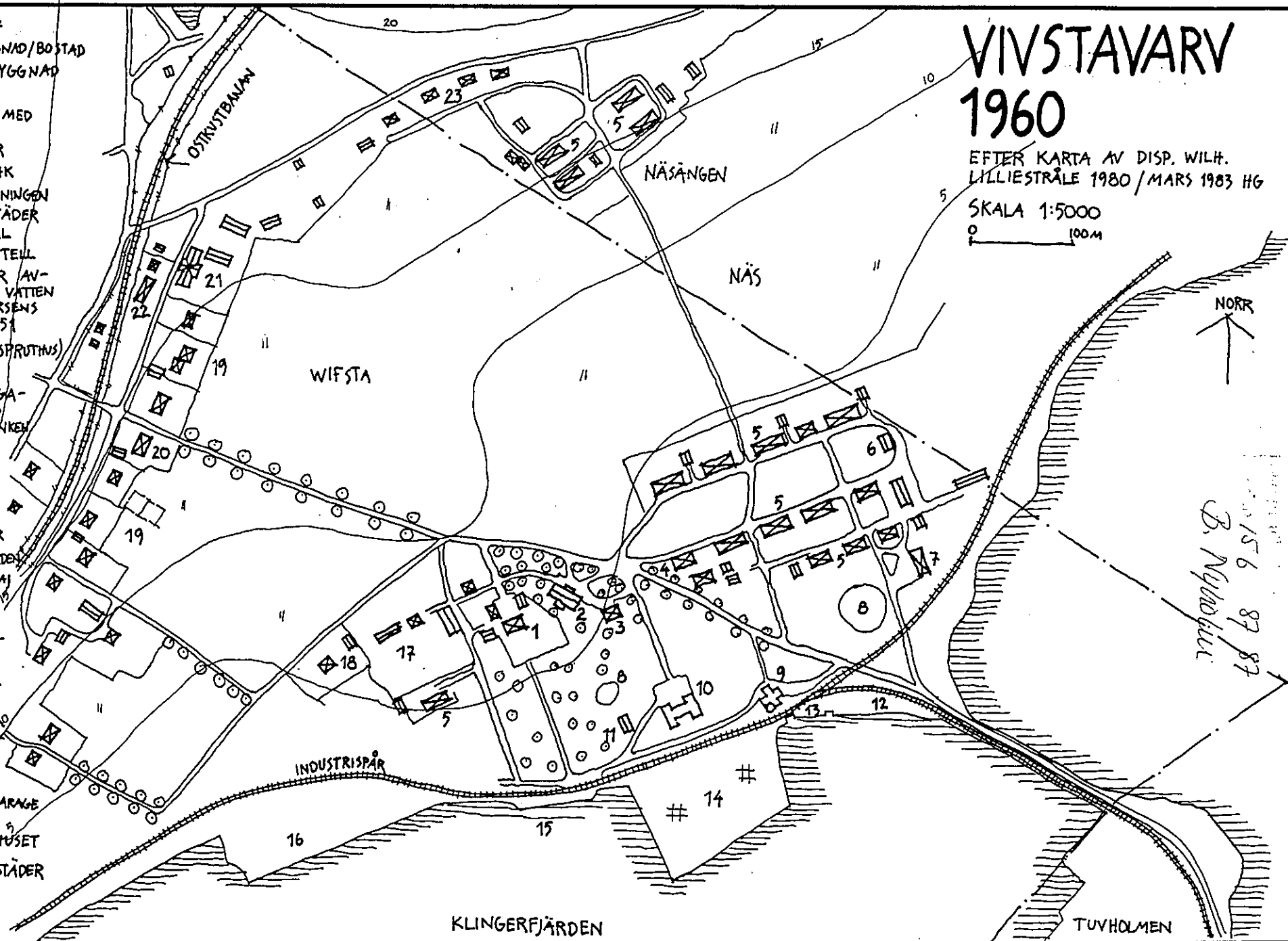
- 1 HERRGÅRDEN MED FLYGLAR
- 2 HUVUDKONTOR
- 3 ANNEX TILL HK
- 4 HUSHÅLLSFÖRENINGEN
- 5 ARBETARBOSTÄDER
- 6 PANNCENTRAL
- 7 UNGKARLSHOTELL
- 8 DAMMAR FÖR AVLEDANDE AV VATTEN E. BERGEFORSSENS DÄMNING 1951
- 9 KAPELL (F.D SPRUTINS)
- 10 FOLKSKOLA
- 11 F.D SALTMAGASIN, FLYTTAT FRÅN BROBÄNKEN
- 12 BROBÄNKEN (UTRUSTN. KA) FÖR FARTYG
- 13 RESTER AV FARTYGSBÄDDAR
- 14 "ARKNBRÄDGÅRDEN"
- 15 F.D ÅNGBÅTSKAJ
- 16 F.D PRÄM-SLIP
- 17 HANDELSTRÄDGÅRD
- 18 BOSTAD SÄGVERKSFÖR-VALTARE
- 19 TJÄNSTEMANNABOSTÄDER
- 20 MÄSSEN
- 21 LADUGÅRD, GARAGE MM
- 22 NYA ÄNKEHuset
- 23 FÖRMANSBOSTÄDER

VIVSTAVARV 1960

EFTER KARTA AV DISP. WILH.
LILLIESTRÅLE 1980 / MARS 1983 HG

SKALA 1:5000

0 100 M

156 87 87
B. Nyholm

FÖRKLARINGAR:

- ☒ HUVUDBYGGNAD/POSTAD
- ☒ EKONOMIBYGGNAD

- 1 HERRGÅRDEN MED FLYGLAR. NU BOSTAD
- 2 F.D HUVUDKONTOR
- 3 KUSKBOSTÄLLE (1802)
- 4 TVÄTTSTUGA (1937)
- 5 STALL
- 6 HUSHÅLLSFÖRENINGEN
- 7 SKUTSKÄRSHUSEN (1907-09), BOSTÄDER
- 8 SKUTSKÄRSHUSEN I NÄSÄNGEN
- 9 BOSTADSHUS
- 10 PANNCENTRAL
- 11 KAPELL
- 12 F.D SALT-MAGASIN
- 13 PARHUS (1950-TAL)
- 14 LADUGÅRD
- 15 MANILLAN, BOSTAD
- 16 F.D MÄSSEN
- 17 LANTÄRNAN, BOSTAD
- 18 TRYCKUTJÄMN. DAMMAR
- 19 SMÅBÅTSHAMN O BÅTUPPLAG
- 20 BÅTUPPLAG

VIVSTAVARV 1982

EFTER GRUNDKARTA / MARS 1983 HG

SKALA 1:5000

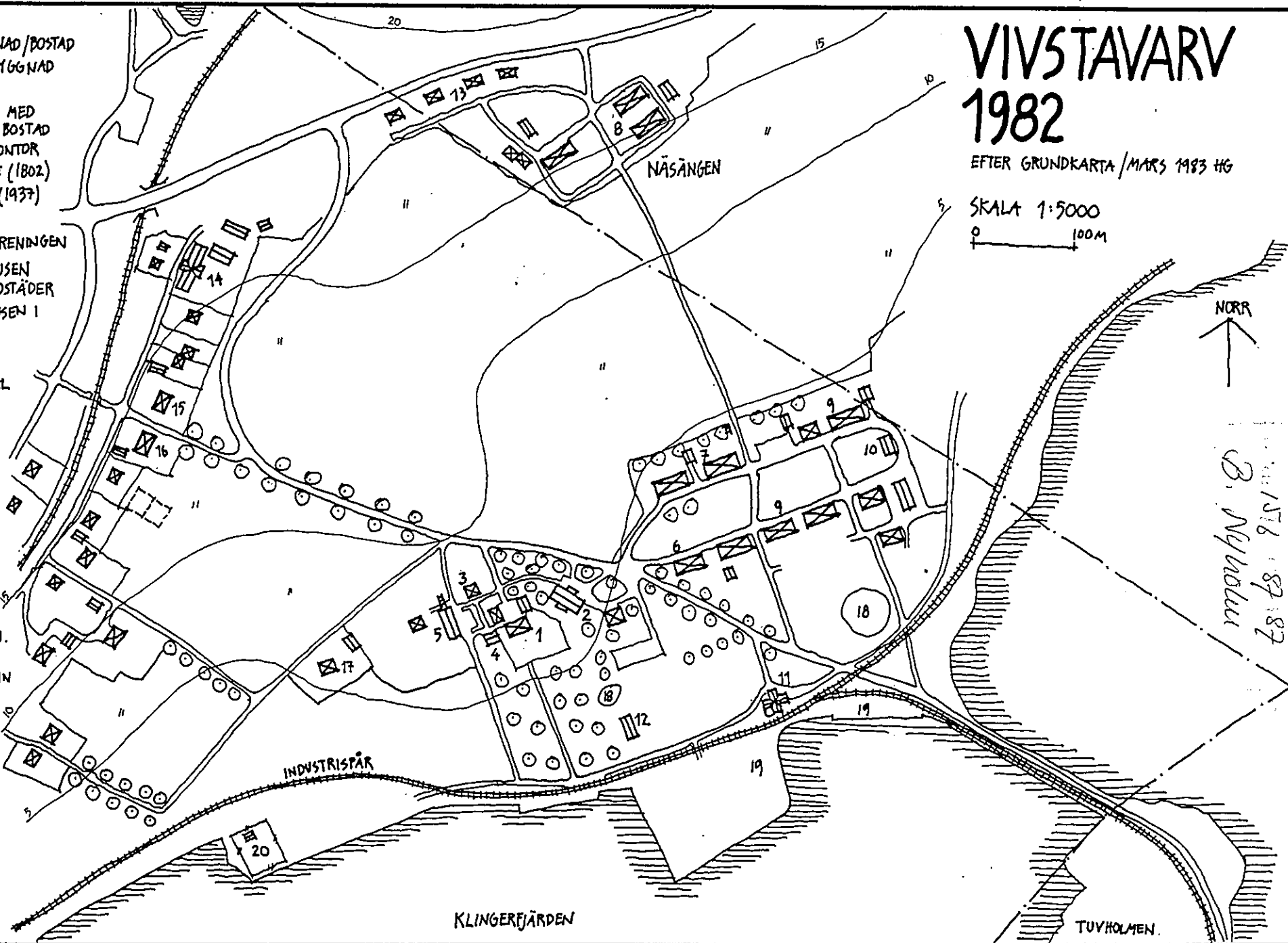
0 100 M

NORR

1516 87 87
B. Nyholm

KLINGERFJÄRDEN

TUVHOLMEN

FÖRKLARINGAR:

- ☒ BEF. HUVUDBYGGNAD
- ▤ BEF. EKONOMIBYGGNAD
- ▨ TILLKOMMANDE BYGGNAD

++ HÖGSPÄNNINGS-LEDNING

- 1 HERRGÅRDEN MED FLYGLAR, KULTUR-RESERVAT
- 2 F.D KONTOR, EV. MUSEUM
- 3 SMÅSTUGOR OCH STALL, KULTUR-RESERVAT
- 4 "BRUKSGATAN", BOSTÄDER, KULTUR-OMRÅDE
- 5 NÄSÄNGEN, BOSTÄDER, KULTUR-OMRÅDE
- 6 PARKUSEN
- 7 LADUGÅRDEN, SMÅINDUSTRI
- 8 F.D MÄSSEN O MANILLAN
- 9 LANTÄRMAN, BOSTAD
- 10 TRYCKUTJÄMNINGS-DÄMMAR
- 11 KAPELL

VIVSTAVARV ILLUSTRATION TILL FÖRSLAG TILL STADSPLAN

1985-08-20 /HG

SKALA 1:5000
100M

